

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 87

(2008–2009)

Om lov om voksenopplæring
(voksenopplæringsloven)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold.....	5	4.3.6	Beskyttelse av betegnelsen studieforbund	29
2	Bakgrunnen for lovforslaget.....	6	4.3.7	Dokumentasjon på gjennomført opplæring.....	29
2.1	Behovet for ny lov for studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner	6	4.3.8	Tilsyn og kontroll.....	30
2.2	Behovet for ny lovmessig forankring for enkelte skoler som i dag er regulert i kapittel 6A i privatskoleloven	7	4.3.9	Reaksjonsformer	30
2.3	Forholdet til utdanningsstøtte fra Statens lånekasse for utdanning ..	7	4.4	Kapittel 3. Nettskoler.....	31
3	Høringen.....	8	4.4.1	Godkjenning av nettskoler.....	31
3.1	Høringsutsendelsen.....	8	4.4.2	Tilskudd til fjernundervisning	32
3.2	Innkommne høringsuttalelser	8	4.4.3	Tilsyn og kontroll.....	34
3.3	Konsultasjoner med Sametinget	9	4.4.4	Reaksjonsformer	34
4	Forslag til ny lov.....	10	4.5	Kapittel 4. Diverse skoler.....	35
4.1	Lovens tittel	10	4.5.1	Godkjenning av skoler	35
4.1.1	Gjeldende rett.....	10	4.5.2	Krav til innhold og vurdering i opplæringen.....	37
4.1.2	Høringsforslaget	10	4.5.3	Inntak av elever	39
4.1.3	Høringsinstansens syn	10	4.5.4	Kompetansekrav til undervisningspersonalet	40
4.1.4	Departementets vurderinger og forslag	10	4.5.5	Lønns- og arbeidsvilkår	41
4.2	Kapittel 1. Formål og virkeområde ...	10	4.5.6	Bortvisning	41
4.2.1	Formålsbestemmelse	10	4.5.7	Offentlig tilskudd, skolepenger mv....	41
4.2.2	Virkeområde.....	12	4.5.8	Andre bestemmelser	42
4.2.3	Definisjoner	14	4.5.9	Tilsyn.....	43
4.3	Kapittel 2. Studieforbund	16	4.5.10	Reaksjonsformer	43
4.3.1	Overordnede mål for studieforbundenes virksomhet	16	4.6	Kapittel 5. Avsluttende bestemmelser	44
4.3.2	Godkjenning av studieforbund	18	4.6.1	Overgangsbestemmelser	44
4.3.3	Modell for statstilskudd til studieforbund	21	4.6.2	Ikrafttredelse	44
4.3.4	Gratis bruk av undervisningslokaler	26	4.6.3	Endringer i andre lover	45
4.3.5	Fellesorgan for studieforbund	28	5	Økonomiske og administrative konsekvenser	46
			6	Merknader til de enkelte bestemmelser i lovforslaget	47
				Forslag til lov om voksenopplæring (voksenopplæringsloven).....	53

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 87

(2008–2009)

Om lov om voksenopplæring (voksenopplæringsloven)

*Tilråding fra Kunnskapsdepartementet av 8. mai 2009,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Kunnskapsdepartementet legger med dette frem forslag til ny lov om voksenopplæring (voksenopplæringsloven). Loven skal erstatte lov med samme tittel av 28. mai 1976 nr. 35, som i proposisjonen foreslås opphevet fra samme tidspunkt som ny lov trer i kraft. Departementet foreslår i tillegg mindre tekniske endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven) og lov 4. juli 2003 nr. 84 om pri-

vate skolar med rett til statstilskot (privatskoleloven).

Etter forslaget skal ny lov omfatte:

- Studieforbund
- Nettskoler (frittstående fjernundervisningsinstitusjoner)
- Enkelte av de skolene som i dag er regulert i kapittel 6A i privatskoleloven, samt nye skoler som blir godkjent etter ny lovs kapittel 4.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Behovet for ny lov for studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner

Gjeldende voksenopplæringslov trådte i kraft 1. august 1977. Til grunn for loven lå et mangeårig utredningsarbeid. Allerede i 1970 ble det nedsatt en komité til å utrede spørsmålet om en egen lov. Innstillingen ble avgitt i 1972 – NOU 1972:41 Voksenopplæring for alle. I Ot.prp. nr. 7 (1975-1976) Om lov om voksenopplæring ble det fremhevet at voksenopplæringsloven, sammen med andre tiltak, skulle være et redskap for økt likestilling mellom individer og grupper, mellom kjønnene, ulike generasjoner, funksjonshemmede og andre og mellom ressursvake og ressurssterke distrikter.

Gjeldende voksenopplæringslov regulerer opplæringstiltak som er spesielt organisert for voksne. I NOU 1995:18 Ny lovgivning om opplæring heter det:

«At opplæringen er spesielt organisert for voksne innebærer bl.a. at den egner seg for deltidstudium i visse perioder og annen virksomhet i mellomliggende perioder, for eksempel arbeid i eller utenfor hjemmet.»

Voksenopplæringsloven av 1976 innførte regler om godkjenning av tilskuddsberettigede opplysningsorganisasjoner – studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner. I dag er det 20 offentlig godkjente studieforbund med rundt 440 medlemsorganisasjoner, mens det er 12 offentlig godkjente fjernundervisningsinstitusjoner.

Voksenopplæringsloven var da den ble vedtatt i 1976 den første i verden av sitt slag. På de drøye 30 årene som er gått siden loven trådte i kraft har det skjedd store endringer på utdannings- og opplæringsfeltet i Norge, og lovens virkeområde er blitt betydelig redusert på grunn av overføring av oppgaver til andre lover. Deler av loven ble opphevet i 1998, da opplæringsloven ble vedtatt og erstattet en del av bestemmelsene i voksenopplæringsloven om grunn- og videregående opplæring for voksne. Gjeldende voksenopplæringslov har dermed få gjenstående aktive bestemmelser, og er i dag primært en tilskuddslov som regulerer organisasjonsstrukturen i studieforbund og frittstående fjernun-

dervisningsinstitusjoner. Det er i dag i kraft totalt ni forskrifter som er gitt i medhold av loven.

Kunnskapsministeren oppnevnte høsten 2006 et offentlig utvalg som skulle vurdere hvilken rolle studieforbundene har for den enkelte, for arbeidslivet og for samfunnet (Tronutvalget). Utvalget avga sin innstilling høsten 2007 (NOU 2007:11 Studieforbund – læring for livet). Utvalget anbefaler blant annet at det utarbeides en ny lov som regulerer en mer samlet sektor for frivillig, fortjenestefri opplæring utenfor det formelle utdanningssystemet:

«Utvalget foreslår at en endring i lovverket resulterer i opphevelse av dagens voksenopplæringslov. Denne erstattes av en ny lov som regulerer opplæring i regi av aktører utenfor det offentlige utdanningssystemet, hovedsakelig knyttet til frivillig sektor. Det vil si studieforbundene, fjernundervisningsinstitusjonene, folkehøgskolene og enkelte av [de skoler] som i dag er regulert i kap. 6A i privatskoleloven.»

Tronutvalget uttaler videre:

«Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner er regulert i voksenopplæringsloven i dag. Utvalget ser det som naturlig at disse institusjonene også omfattes av ny lov. Regelverket som regulerer tilskudd til fjernundervisning og opplæringstiltak i studieforbund, bør samordnes fordi det i dag er unaturlig å betrakte de fleksible og ulike arbeidsmetodene i opplæringen hver for seg. Ofte er det vanlig å kombinere nettstøttet undervisning med fysiske samlinger i ett og samme opplæringstiltak.»

NOU 2007:11 ble sendt på offentlig høring høsten 2007 med høringsfrist i januar 2008. Flertallet av de høringsinstansene som uttalte seg til utvalgets forslag om en ny lov støttet fremlegget.

Etter en samlet vurdering foreslår departementet ikke å innlemme folkehøgskolene i ny lov.

Etter departementets oppfatning vil ny voksenopplæringslov gi studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner en bedre og mer tidsmessig ramme for virksomheten. Samtidig vil ny lov gjøre det enklere for både brukere og offentlige myndigheter å forholde seg til tilbydere av

opplæring ved siden av det formelle utdannings-systemet, hovedsakelig knyttet til frivillig sektor.

Departementet vil senere sende på høring forslag til forskrift som vil bli fastsatt i medhold av kap. 2 Studieforbund og kap.3 Nettskoler i ny lov. Denne vil erstatte de ni forskriftene til gjeldende voksenopplæringslov som i dag gjelder. Tilsvarende vil det senere bli sendt på høring forslag til forskrift i medhold av kap. 4 Diverse skoler i ny lov. Slik er departementets siktemål å skape et mer oversiktlig og lettere tilgjengelig regelverk på dette feltet.

2.2 Behovet for ny lovmessig forankring for enkelte skoler som i dag er regulert i kapittel 6A i privatskoleloven

Kapittel 6A i privatskoleloven regulerer videregående skoler som gir yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler. Mens enkelte av skolene tilbyr yrkesrettet opplæring på videregående skoles nivå, er det også en del kapittel 6A-skoler som reelt sett befinner seg over videregående skoles nivå, det vil si på dagens fagskolenivå. Dette er bakgrunnen for at departementet i Ot.prp.nr.37 (2006-2007) foreslo en opprydning i forholdet mellom privatskoleloven kapittel 6A og fagskoleloven. I samsvar med departementets forslag vedtok Stortinget ved lov 29. juni 2007 nr. 92 at kapittel 6A i privatskoleloven oppheves fra 1. juli 2010, jf. § 8-2. Innen denne dato må de skolene som er godkjent etter kapittel 6A innrette seg etter vilkårene i enten lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning (fagskoleloven) eller de

ordinære vilkårene i privatskoleloven. Skolene vil få beholde like gode rammebetingelser i de lover de kommer inn under, jf. flertallets merknad i Innst.O.nr.88 (2006-2007). Det følger videre av flertallsinnstillingen at for de skolene som ikke er i stand til å innrette seg etter fagskoleloven eller privatskoleloven i løpet av overgangsperioden, vil departementet utrede nærmere hvilken lovmessig ramme som vil sikre disse skolene uendrede rammevilkår også etter at kapittel 6A i privatskoleloven er opphevet.

Departementet har foretatt en vurdering som nevnt ovenfor, og foreslår at de skoler som ikke har innrettet seg etter fagskoleloven eller privatskoleloven innen 1. juli 2010, reguleres i et eget kapittel (kapittel 4) i ny voksenopplæringslov. Departementet foreslår at de aktuelle skolene får beholde like gode rammebetingelser i ny lov, og at de beholder mulighet for fremtidig tilskudd for faktiske elever begrenset til det elevtallet de i dag har godkjenning for. Etter forslaget vil det også være hjemmel for godkjenning av nye skoler etter kapittel 4 i ny lov.

2.3 Forholdet til utdanningsstøtte fra Statens lånekasse for utdanning

Det er ikke departementets intensjon at lovforslaget skal føre til endringer når det gjelder rett til utdanningsstøtte for elever og deltagere ved skoler og virksomheter som omfattes av lovforslaget. Departementet tar sikte på å følge dette opp med nødvendige tekniske endringer i tildelingsforskriften til lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte (utdanningsstøtteloven).

3 Høringen

3.1 Høringsutsendelsen

Høringsbrev med forslag til ny lov ble sendt på høring 12. januar 2009. Fristen for å komme med merknader var 23. februar 2009.

Høringsbrevet ble sendt til disse instansene:

Akademikerne
Arbeids- og velferdsdirektoratet
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Barneombudet
Datatilsynet
Departementene
Elevorganisasjonen
Folkehøgskolerådet
Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner
Frivillighet Norge
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
Fylkeskommunene
Fylkesmennene
HSH
Inkluderings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
Innovasjon Norge
Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene (KIM)
Kommunene
Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)
Kristne Friskolers Forbund (KFF)
KS
Landsforeningen uventet krybbedød
Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NO-KUT)
Norad
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Noregs Kristelige Folkehøgskolelag (NKF)
Norges Gymnasiastforbund
Norgesuniversitetet
Norges Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL)
Norges Folkehøgskolelag
Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning (NFF)
Norsk Kulturråd
Norsk Studentunion (NSU)

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO)

Sametinget
Skoler godkjent etter kapittel 6A i privatskoleloven
Statistisk Sentralbyrå (SSB)
Statens lånekasse for utdanning
Studieforbundene
Unio
Universitets- og høgskolerådet (UHR)
Utdanningsdirektoratet
Utdanningsforbundet
Voksenopplæringsforbundet (VOFO)
Vox
Yrkesorganisasjonens Sentralforbund (YS)

3.2 Innkomne høringsuttalelser

Følgende instanser har avgitt høringsuttalelse:

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Fiskeri- og kystdepartementet
Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Justis- og politidepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Kultur- og kirke departementet
Nærings- og handelsdepartementet
Samferdselsdepartementet
Utenriksdepartementet

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barneombudet
Datatilsynet
Utdanningsdirektoratet
Vox

Fylkesmannen i Rogaland
Hordaland fylkeskommune
Nordland fylkeskommune
Oppland fylkeskommune
Oslo kommune
Telemark fylkeskommune
Vestfold fylkeskommune
Østfold fylkeskommune

KS

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)	Aftenskolen Høyres Studieforbund
Norsk Handikapforbund	AOF Norge
Kontaktutvalget mellom innvandrebe- folkningen og myndighetene (KIM)	Akademisk Studieforbund
Norske Samers Riksforbund	Bygdefolkets Studieforbund
Frivillighet Norge	Bygdefolkets Studieforbund Midt-Norge
ABM Utvikling	Folkekulturforbundet
Statistisk Sentralbyrå	Fremskrittspartiets Studieforbund
Universitets- og høyskolerådet	Frikirkelig Studieforbund
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorgani- sasjoner (LNU)	Funksjonshemmedes Studieforbund
Norges Kvinne- og Familieforbund	Musikkens Studieforbund
Norges Musikkorps Forbund (NMF)	Norsk Kristelig Studieråd (NKrS)
Norsk Korforbund	Populus – studieforbundet folkeopplysning
Norsk Studentunion (NSU)	Samisk studieutvalg – SOL
Faglig råd for restaurant- og matfag	Senterpartiets Studieforbund
Faglig råd for design og håndverksfag	Sjøsamisk Studieforbund
Folkehøgskolerådet	Sosialistisk Opplysningsforbund (SO)
Kristne Friskolers Forbund (KFF)	Studieforbundet Folkeuniversitetet
Voksenopplæringsforbundet (VOFO)	Studieforbundet Natur og Miljø
Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning (NFF)	Ansgar Bibelskole
Norske fag- og friskolers Landsforbund (NFFL)	Bibelskolen i Grimstad
Arbeidsgiverforeningen Spekter	Bildøy Bibelskole
Delta	Fjellheim Bibelskole
HSH	Misjonsskolen Gå Ut Senteret
Landsorganisasjonen i Norge (LO)	Regnbuen Bibelskole
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)	Sentermenighetens Bibelskole
NHO Håndverk	Smyrna Bibelinstitutt
Unio	
Utdanningsforbundet	

3.3 Konsultasjoner med Sametinget

Departementet avholdt administrativt konsultasjonsmøte med Sametinget 11.02.2009 og 24.04.2009. Sametinget har ikke innvendinger mot lovforslaget.

Det er enighet mellom Sametinget og departementet om at det skal gjennomføres nye konsultasjoner før forskrift i medhold av kap. 2 Studieforbund og kap. 3 Nettskoler i ny lov sendes på høring og før forskriften endelig fastsettes.

4 Forslag til ny lov

4.1 Lovens tittel

4.1.1 Gjeldende rett

Studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner har vært regulert av gjeldende voksenopplæringslov helt siden denne trådte i kraft 1. august 1977. De skolene som vil omfattes av kapittel 4 i lovforslaget reguleres av privatskoleloven kapittel 4A frem til dette kapitlet oppheves 1. juli 2010.

4.1.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet at tittelen på ny lov skulle være «lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet». Departementet ba spesielt om:

«[...] høringsinstansenes syn på dette forslaget, og eventuelt forslag til en annen tittel. Departementet vil i denne sammenheng peke på at tittelen bør gi god informasjon om hva loven omhandler, og samtidig være noenlunde kort.»

4.1.3 Høringsinstansens syn

De høringsinstansene som har uttalt seg om lovens tittel, er delte i synet på departementets forslag.

Av de instansene som støtter departementets forslag, uttaler Akademisk Studieforbund blant annet at det mener at tittelen er dekkende for hva loven skal omhandle.

En rekke høringsinstanser gir uttrykk for at ordet «utenfor» i departementets forslag til tittel på loven i for stor grad fokuserer på hva loven *ikke* er. Slik blant annet *Landsorganisasjonen i Norge*:

«Ved å bruke ordet «utenfor» i navnet på loven kan det oppfattes som om opplæringsområdet «ikke helt hører med». Det kan oppfattes som om dette området har lavere status. Det vil igjen kunne skape en negativ holdning til denne sektoren.»

Flere høringsinstanser, blant annet Misjonskolen Gå Ut Senteret foreslår å endre «utenfor» til «ved siden av», og viser til at det vil ha en mer positiv klang. Sosialistisk Opplysningsforbund uttaler

seg i samme retning, og foreslår at ordet «utenfor» erstattes med «i tillegg til».

4.1.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har i høringsrunden mottatt konstruktive innspill til tittel på loven fra mange av høringsinstansene. Departementet har merket seg at flere av høringsinstansene har uttrykt motforestillinger mot at begrepet «utenfor» benyttes i lovtittelen. Departementet har forståelse for disse synspunktene.

Departementet er opptatt av at lovens tittel bør gi informasjon om hva loven omhandler til så vel brukerne som de som direkte reguleres av loven. Etter nærmere vurdering er departementet kommet til at lovens tittel fremdeles bør være «lov om voksenopplæring» (voksenopplæringsloven). Bakgrunnen for at departementet foreslår å holde fast ved denne tittelen er at lovforslaget i hovedsak regulerer det samme som gjeldende voksenopplæringslov. De skolene som vil bli omfattet av kapittel 4 i ny lov vil også passe under denne lovtittelen. Departementet viser i denne sammenheng til at voksenopplæringsloven er en innarbeidet tittel som brukerne av loven er godt kjent med, og som vil være dekkende for den virksomhet som vil reguleres av loven.

Departementet foreslår etter dette at tittelen på loven blir «lov om voksenopplæring» (voksenopplæringsloven). Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.2 Kapittel 1. Formål og virkeområde

4.2.1 Formålsbestemmelse

4.2.1.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 1 Formål lyder:

«Målet for voksenopplæringen er å hjelpe den enkelte til et mer meningsfylt liv. Denne lov skal bidra til å gi mennesker i voksen alder likestilling i adgang til kunnskap, innsikt og ferdigheter som fremmer den enkeltes verdiorientering og personlige utvikling og styrker grunnla-

get for selvstendig innsats og samarbeid med andre i yrke og samfunnsliv».

Formålsbestemmelsen i loven av 1976 gjen-speiler folkeopplysningstankegangen, og understreker at loven retter seg mot mennesker i voksen alder.

Privatskoleloven § 1-1 Formålet med lova lyder:

«Formålet med denne lova er å medverke til at det kan opprettast og drivast private skolar, slik at foreldre og elevar kan velje andre skolar enn dei offentlege, jf. menneskerettsloven § 2 nr. 2.

Opplæringa ved skolar som blir godkjende etter lova her, skal ta sikte på:

- a) å utvikle personlegdommen, talentet og dei mentale og fysiske evnene til elevane,
- b) å utvikle respekt for menneskerettane, grunnleggjande fridommar og for dei prinsippa som pakta til Dei sameinte nasjonane vernar om,
- c) å utvikle respekt for foreldra og den kulturelle identiteten, språket og verdiane til eleven, for dei nasjonale verdiane i det landet der eleven bur, og respekt for kulturar som er ulike hans eller hennar eigen,
- d) å førebu eleven til eit ansvarleg liv i eit fritt samfunn i ei ånd av forståing, fred, toleranse, likestilling mellom kjønna og venskap mellom alle folkeslag, etniske, nasjonale og religiøse grupper og personar som høyrer til urfolk,
- e) å fremje respekten for naturmiljøet.

Det skal leggjast vekt på å skape godt arbeidsmiljø og gode samarbeidsformer mellom lærarar og elevar og mellom skole og heim. Alle som er knytte til skolen, skal arbeide for å hindre at elevane kjem til skade eller blir utsette for krenkjande ord eller handlingar.»

4.2.1.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet slik formålsbestemmelse:

«§ 1 Formål

Formålet med denne loven er å fremme livslang læring ved å legge til rette for opplæringsaktivitet utenfor det formelle utdanningssystemet. Loven skal bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle, og slik fremme den enkeltes utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.»

I høringsnotatet het det vidare:

«Formålsbestemmelsen er en videreføring av intensjonene bak tilsvarende bestemmelse i voksenopplæringsloven. Bestemmelsen synliggjør formålet med loven, og hvilke verdier

loven vil fremme. Formålsbestemmelsen fremhever at loven skal fremme livslang læring. I begrepet livslang læring ligger et «fra vugge til grav»-perspektiv som erkjenner at læring skjer på alle stadier av livet, i ulike former og på ulike arenaer.

Når loven bruker begrepet «opplæring» forstås organiserte læringsaktiviteter.»

4.2.1.3 Høringsinstansens syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) uttaler:

«Vi mener opplæringsvirksomhet gjennom studieforbund bør sees på som en integrert del av frivillige organisasjoners virksomhet, og det er derfor positivt at formålsparagrafen slår fast at «(l)oven skal bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle». De frivillige organisasjonene bidrar gjennom sin aktivitet og opplæring til at flere får muligheten til å delta på like vilkår: både innen organisasjons- og kulturliv, men også i samfunnet som helhet.»

Kristne Friskolers Forbund (KFF) sier blant annet:

«KFF mener formålsparagrafen har med flere viktige sider og vi ønsker å støtte aktivt de fleste av de tankesett som fremkommer i denne paragrafen. Vi vil peke på at den understreker livslang læring, og at den skal bidra til å fremme den enkeltes utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.»

Voksenopplæringsforbundet (VOFO) fremholder i sin høringsuttalelse:

«Vi slutter oss til intensjonen i formålsparagrafen. Den følger godt opp i forhold til tilsvarende paragraf i den gamle VO-loven. Imidlertid vil vi foreslå å endre setningen «... legge til rette for opplæringsaktiviteter...» til «... legge til rette for organiserte læringsaktiviteter...» Dette samsvarer med departementets egen merknad.»

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning (NFF) støtter i sin høringsuttalelse formålsparagrafen slik denne er formulert i departementets høringsforslag. NFF synes at uttrykksformen «... å fremme livslang læring ved å legge til rette for opplæringsaktivitet...» er beskrivende for sine medlemmers aktiviteter og gir et riktig fokus på opplæring.

4.2.1.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet registrerer at den foreslåtte formålsbestemmelsen har fått bred tilslutning i høringsrunden. Departementet har særlig merket seg at instanser innenfor studieforbundene, de frittstående fjernundervisningsinstitusjonene og de skolene som i dag er regulert av kapittel 6A i privatskoleloven gjennomgående har uttalt seg positivt om forslaget.

Departementet har vurdert forslaget fra blant annet Voksenopplæringsforbundet om å endre setningen «[...] legge til rette for opplæringsaktiviteter» til «[...] legge til rette for organiserte læringsaktiviteter». Departementet finner forslaget klar- og tydelig, og foreslår at ordlyden justeres i tråd med dette. I tillegg foreslår departementet at «utenfor» erstattes med «ved siden av».

Departementet fremmer etter dette forslag til § 1 som i det vesentligste er i samsvar med høringsforslaget. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.2.2 Virkeområde

4.2.2.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 2 Lovens område lyder:

«Denne lov gjelder:

1. Studiearbeid i tilskottsberettigede studieforbund.
2. Alternative tilbud om førstegangsutdanning for voksne.
3. Etterutdanning og kortere kurs som ikke er deler av førstegangsutdanning ved høgre utdanningsinstitusjoner.
4. Arbeidsmarkedsopplæring.
5. Opplæring i eller i tilknytning til bedrift.
6. Andre opplærings tiltak for voksne basert på særskilt vurdering i hvert enkelt tilfelle.
7. Fjernundervisning ved frittstående, tilskottsberettigede institusjoner.

Forskrifter om lovens område kan fastsettes av Kongen.

For grunnskoleopplæring og videregående opplæring spesielt organisert for voksne gjelder lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova).»

Privatskoleloven § 1-2 Verkeområdet lyder:

«Lova gjelder godkjenning med rett til statstilskot for private grunnskolar og private vidaregåande skolar, og vilkår for å få slikt tilskot.

Lova gjelder ikkje skolar som er omfatta av folkehøgskoleloven, fagskoleloven, voksenopplæringsloven eller skolar som driv verksemda

si etter opplæringslova § 2-12. Lova gjelder heller ikkje skolar som blir drivne av politiske grupper eller parti på partipolitisk grunnlag.

Lova gjelder ikkje fjernundervisning og kjøp av opplæringstenester.»

4.2.2.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem følgende forslag til lovbestemmelse:

«§ 2 Virkeområde

Loven gjelder godkjenning for statstilskudd for studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner, og vilkår for slikt tilskudd, jf. kapittel 2 og kapittel 3 i loven.

Loven gjelder videre vilkår for statstilskudd for skoler som 30. juni 2010 var godkjent og i drift etter kapittel 6A i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova), jf. kapittel 4 i loven og skoler som blir godkjent etter § 17 annet ledd i denne loven.»

Videre het det i høringsnotatet:

«Bestemmelsens første ledd er en videreføring av virkeområdet til voksenopplæringsloven hva angår studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner.

Bestemmelsens annet ledd omfatter de skoler som er godkjent og i drift etter kapittel 6A i privatskoleloven når kapitlet oppheves 1. juli 2010 og skoler som blir godkjent etter § 17 annet ledd i denne loven. Skoler som er godkjent etter kap. 6A for oppstart skoleåret 2010/2011 er å anse som i drift 30. juni 2010.»

4.2.2.3 Høringsinstansens syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

KS uttaler blant annet:

«KS er positiv til at den foreslåtte nye loven skal erstatte gjeldende voksenopplæringslov. Den nye loven synes å gi en hensiktsmessig lovforankring for studieforbund og frittstående fjernundervisningsinstitusjoner.»

Kristne Friskolers Forbund (KFF) støtter forslaget til virkeområdebestemmelse, og understreker det viktige i at ordet «skole» brukes i paragrafen. KFF gir videre i sin høringsuttalelse uttrykk for at folkehøgskolene burde ha vært omfattet av lovforslaget, som foreslått i NOU 2007:11 Studieforbund – læring for livet:

«Vi mener at det hadde vært en fordel å ha folkehøgskolene med i denne loven i et eget kapittel.»

Folkehøgskolerådet på sin side uttaler blant annet:

«Folkehøgskolerådet ser positivt på at det legges fram forslag til ny lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet. Folkehøgskolerådet vil samtidig uttrykke støtte til at folkehøgskolene ikke innlemmes i den nye loven, men at folkehøgskoleloven opprettholdes – i tråd med høringsdokumentet.»

Oslo kommune støtter omgjøringen av voksenopplæringsloven til en ny lov, og det forhold at de institusjoner som følger av lovforslagets § 2 inngår i loven.

Oppland fylkeskommune gir i sin høringsuttalelse uttrykk for at:

«Oppland fylkeskommune har ingen merknader til virkeområdene for loven, § 2 Virkeområder, og mener det er fornuftig å samle både studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner og kap. 6A-skoler i privatskoleloven som etter 1. juli 2010 ikke får godkjenning etter privatskoleloven eller som fagskole.»

Østfold fylkeskommune uttaler i høringen at loven bør begrenses til å gjelde studieforbund og fjernundervisningsinstitusjoner.

Voksenopplæringsforbundet, samt flere studieforbund, gir uttrykk for at begrepet «statstilskudd» i § 2 bør suppleres med «og andre offentlige tilskudd». *Norsk Kristelig Studieråd* er av samme oppfatning, og foreslår at:

«[...] begrepet «statstilskudd» erstattes med «statstilskudd og andre offentlige tilskudd», med tanke på at vi mener at loven også skal kunne fange opp tilskuddsordninger på for eksempel regionalt nivå.»

Landsorgansisasjonen i Norge (LO) er av den oppfatning at begrepet «statstilskudd» bør erstattes med «offentlig tilskudd». LO begrunner dette med at loven:

«[...] skal fange opp fremtidige ordninger på fylkeskommunalt og kommunalt nivå.»

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning tar i sin uttalelse til orde for å endre betegnelsen på «frittstående fjernundervisningsinstitusjoner»:

«Begrepet «frittstående fjernundervisningsinstitusjon» hadde sin berettigelse da disse skolene ble tatt inn i Voksenopplæringsloven. Det har imidlertid skjedd en utvikling som gjør at begrepet nå bør revideres i takt med omgivelsene.

Vi foreslår at begrepet «frittstående fjernundervisningsinstitusjon» erstattes med «godkjent nettskole».

NFF ønsker å påpeke at de godkjente «fjernundervisningsinstitusjonene» er skoler/utdanningstilbydere som bidrar med kompetansegivende utdanningstilbud over et bredt fagspekter og på alle nivåer. «Institusjon» blir et noe tilslørende eller uklart begrep. Skolene selv bruker i dag uttrykk som nettskole og nettstudier, fordi Internett har blitt den viktigste læringsarenaen for disse skolene. Vi mener altså at «nettskole» er et mer presist uttrykk, og mer i tråd med dagens språkbruk.»

HSH støtter i sin høringsuttalelse ovennevnte forslag:

«HSH konstaterer at forbundet som organiserer de virksomhetene som omtales som frittstående fjernundervisningsinstitusjon mener at andre begreper er mer i tråd med virksomhetenes egenart og aktivitet. NFF foreslår selv begrepet nettskole, og HSH støtter dette forslaget.»

Justis- og politidepartementet uttaler blant annet:

«I henhold til svalbardloven § 2 gjelder ikke offentligrettslig lovgivning for Svalbard uten når det er særskilt fastsatt. På det grunnlag er vår oppfatning at verken voksenopplæringsloven eller privatskoleloven gjelder på Svalbard. Vi antar at heller ikke den nye loven om læring utenfor det formelle utdanningssystemet bør gjelde for Svalbard.»

Utdanningsdirektoratet gir i sin uttalelse uttrykk for at det bør inntas i bestemmelsen at loven ikke omfatter skoler/institusjoner som er omfattet av folkehøgskoleloven, fagskoleloven eller privatskoleloven.

Studieforbundet Folkeuniversitetet sier i sin høringsuttalelse blant annet:

«Folkeuniversitetet etterlyser forslaget fra NOU 2007:11 om at loven bør åpne for et regionalt forpliktende samarbeid innenfor de ansvarsområdene fylket/regionen har mht læring og kompetanseutvikling og at organisasjoner med partnerskapsavtaler skal vurderes på lik linje med offentlige tilbydere.»

4.2.2.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har merket seg at forslaget til virkeområdebestemmelse har fått bred tilslutning i høringen.

Til synspunktet om at loven bør begrenses til å gjelde studieforbund og fjernundervisningsinstitu-

sjoner, vil departementet bemerke at kap. 6A i privatskoleloven oppheves 1. juli 2010, og at det innen dette tidspunkt må finnes en hensiktsmessig lovforankring for de av skolene som ikke er i stand til å innrette seg etter enten privatskoleloven eller fagskoleloven. Departementet fastholder at ny voksenopplæringslov vil være en god lovmessig ramme for disse skolene, og viser i denne sammenheng til positive høringsuttalelser fra en rekke av de aktuelle skolene og deres organisasjoner.

Til Kristne Friskolers Forbunds argument om at folkehøgskolene burde ha vært omfattet av lovforslaget, vil departementet vise til at det etter en bred vurdering ikke har funnet å ville foreslå at folkehøgskolene innlemmes i ny lov. Departementet har i sin vurdering blant annet lagt vekt på at folkehøgskolene reguleres av en egen lov av forholdsvis ny dato (lov 6. desember 2002 nr. 72 om folkehøgskoler). Departementet har også merket seg folkehøgskolemiljøets motstand mot å innlemmes i ny lov slik denne kom til uttrykk i den offentlige høringen av NOU 2007:11. Departementet viser også til Folkehøgskolerådets høringsuttalelse til nærværende lovforslag.

Flere høringsinstanser har gitt uttrykk for at begrepet «statstilskudd» bør suppleres med «og andre offentlige tilskudd». Til dette vil departementet vise til at gjeldende voksenopplæringslov har enkelte bestemmelser om kommunens og fylkeskommunens ansvar for tilskudd til voksenopplæring, jf. blant annet §§ 4, 5 og 19. Disse bestemmelsene er av generell karakter, og pålegger ikke kommunen eller fylkeskommunen noen plikt til å yte tilskudd. Etter departementets oppfatning er det ikke nødvendig eller ønskelig å videreføre slike bestemmelser i ny lov. Departementet vil presisere at dette ikke innebærer noen realitetsendring; kommuner og fylkeskommuner vil etter lovforslaget fremdeles på frivillig basis kunne yte økonomisk støtte til studieforbund. Det vises i denne forbindelse også til at en intensjon med et nytt regelverk er å gjøre det enklere for blant annet offentlige myndigheter å forholde seg til tilbydere av opplæring ved siden av det formelle utdannings-systemet.

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning har i sin høringsuttalelse foreslått å endre betegnelsen på «frittstående fjernundervisningsinstitusjon» til «godkjent nettskole». Departementet tar dette forslaget til interesseorganisasjonen for de norske fjernundervisningsinstitusjonene til følge, og foreslår å endre høringsforslaget samsvarende.

Justis- og politidepartementet viser i sin høringsuttalelse til at etter svalbardloven § 2 gjel-

der ikke offentligrettslig regulering for Svalbard uten at det er særskilt fastsatt. Justis- og politidepartementet går ut fra at ny lov ikke bør gjelde for Svalbard. Departementet antar at mennesker som er bosatt på Svalbard kan ha behov for å benytte seg av noen av de muligheter som ligger i ny lov, som for eksempel nettbaserte studier. Etablering av skoler etter kapittel 4 i lovforslaget vil på den annen side neppe være aktuelt for Svalbard. På denne bakgrunn foreslår departementet at det inn-tas et nytt siste ledd i forslaget til § 2 om at Kongen gir forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen.

Utdanningsdirektoratet foreslår i sin uttalelse at det bør inntas i virkeområdebestemmelsen at loven ikke omfatter skoler/institusjoner som er omfattet av folkehøgskoleloven, fagskoleloven eller privatskoleloven. Departementet har vurdert dette, men finner det ikke nødvendig eller klargjørende å innta dette i bestemmelsen.

Til den siterte høringsuttalelsen fra Studieforbundet Folkeuniversitetet vil departementet vise til at opplæringsloven kap. 4A har bestemmelser om rett til grunnskoleopplæring og videregående opplæring for voksne. Det er kommunen som har ansvaret for å oppfylle voksnes rett til grunnskoleopplæring, mens fylkeskommunen har ansvaret for å oppfylle voksnes rett til videregående opplæring. Opplæringsloven § 4A-4 annet ledd bestemmer at: «Kommunen og fylkeskommunen kan nytte studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner og andre som gir tilbod om grunnskoleopplæring og videregående opplæring for å oppfylle plikten til å gi opplæring til voksne.» I de tilfeller hvor kommunen/ fylkeskommunen i medhold av denne bestemmelsen på avtalemessig grunnlag benytter studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner eller andre til å oppfylle voksnes rettighetsopplæring er det grunn til å understreke at kommunen/fylkeskommunen likevel beholder ansvaret for at opplæringen følger opplæringsloven med forskrifter og at rettighetene blir oppfylt.

Departementet fremmer etter dette forslag til § 2 som i det vesentligste samsvarer med høringsforslaget. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.2.3 Definisjoner

4.2.3.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov inneholder ikke legaldefinisjoner av sentrale begreper benyttet i loven. Det samme gjelder privatskoleloven kap. 4A.

4.2.3.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet fra departementet het det:

«Paragraf 3 definerer sentrale begreper i loven.

I bokstav a) defineres «studieforbund» som ideell organisasjon godkjent etter lovens § 5 som utfører oppgaver innen voksenopplæring, og som har flere medlemsorganisasjoner. Et studieforbund kan ikke ha enkeltpersoner som medlemmer.

I bokstav b) blir «samisk studieforbund» definert som studieforbund av og blant samer. Det vises også til merknader til § 5.

I bokstav c) defineres «medlemsorganisasjon i studieforbund» som organisasjon som utfører oppgaver innen voksenopplæring, og som er medlem av et studieforbund.

I bokstav d) defineres «frittstående fjernundervisningsinstitusjon» som ideell institusjon godkjent etter lovens § 13 som har fjernundervisning som hovedmål og viktigste undervisningsmetode. Betegnelsen «frittstående» henviser på at institusjonen skal være selvstendig, og ikke en del av det offentlige utdanningssystemet.

I bokstav e) defineres «fjernundervisning» som opplæring ved fjernundervisning hvor lærer og deltager er adskilt i rom og/eller tid. Tekniske hjelpemidler benyttes til formidling av lærestoff og kommunikasjon mellom lærer og deltager.»

4.2.3.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Funksjonshemmedes Studieforbund uttaler blant annet:

«FS slutter seg til definisjonene i § 3, slik de går fram av lovutkastet. Det kunne ha vært behov for visse korrigeringer, men hvis en ser § 3 i sammenheng med § 5 ivaretar dette FS sitt behov når det gjelder presiseringer om «demokrati», det «ideelle» og «fortjenestefrie.»

Fra *Voksenopplæringsforbundets* høringsuttalelse gjengis:

«Vi slutter oss i hovedsak til definisjonene, men foreslår noen mindre justeringer slik at teksten blir som følger:

- a) Et studieforbund er en ideell og demokratisk organisasjon godkjent etter lovens § 5 med mål å organisere læringstiltak for unge og voksne. Et studieforbund skal ha medlemsorganisasjoner.
- b) En medlemsorganisasjon i et studieforbund er en ideell, frivillig organisasjon som har

læring for unge og voksne som hovedoppgave eller som del av sin aktivitet...»

Vox uttaler blant annet:

«I punkt c) bør det stå oppgaver innenfor voksenopplæring.»

Utdanningsdirektoratet foreslår i sin høringsuttalelse at «diverse skoler», jf. kap. 4 i lovforslaget, defineres i § 3.

4.2.3.4 Departementets vurderinger og forslag

Lovforslagets § 3 klargjør sentrale begreper som benyttes i loven.

Voksenopplæringsforbundet og flere andre høringsinstanser foreslår å supplere definisjonen av studieforbund med begrepet «demokratisk.» Departementet finner dette forslaget godt, og tar det til følge i lovforslaget.

Voksenopplæringsforbundet foreslår i sin uttalelse også at det i definisjonen av «medlemsorganisasjon i studieforbund» inntas at en medlemsorganisasjon er en ideell, frivillig organisasjon som har læring for unge og voksne som hovedoppgave eller som del av sin aktivitet. Departementet har forståelse for forslaget. I og med at lovforslaget bygger på at opptak av medlemsorganisasjoner i studieforbund også i fremtiden bør avgjøres av det enkelte studieforbundet selv, finner likevel departementet det ikke naturlig å endre lovforslaget i samsvar med Voksenopplæringsforbundets innspill på dette punktet. Departementet vil i denne sammenheng understreke at krav til medlemsorganisasjoner primært bør være forhold som studieforbundet selv fastsetter.

Vox foreslår i sin uttalelse blant annet å endre «innen» til «innenfor» i definisjonen av «medlemsorganisasjon» i § 3 bokstav c). Departementet tar dette forslaget til følge.

Utdanningsdirektoratet foreslår i sin høringsuttalelse at «diverse skoler», jf. kap. 4 i lovforslaget, defineres i § 3. Til dette vil departementet peke på at de aktuelle skolene er særpregede, og at det av denne grunn er vanskelig å finne en egnet legaldefinisjon. For en nærmere avgrensning av skolene vises til vilkårene i kapittel 4 i lovforslaget.

Etter nærmere vurdering finner departementet å foreslå at betegnelsen «institusjon» erstattes med «virksomhet» i definisjonen av nettskole i forslaget til § 3 bokstav d). I samme definisjon foreslår departementet å erstatte «[...] må ha fjernundervisning som hovedmål og viktigste undervisningsmetode» med «[...] må ha fjernundervisning som hovedformål».

Departementet fremmer etter dette forslag til § 3 som i det vesentligste er i samsvar med høringsforslaget. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.3 Kapittel 2. Studieforbund

4.3.1 Overordnede mål for studieforbundenes virksomhet

4.3.1.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov har ingen bestemmelse utover formålsbestemmelsen i § 1 som angir overordnede mål for studieforbundenes virksomhet.

4.3.1.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet slik lovbestemmelse:

«§ 4 Overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet

Studieforbundene skal drive sin opplæringsaktivitet på grunnlag av følgende overordnede mål:

- a) Å bidra til å vedlikeholde og styrke demokratiet og legge grunnlag for bærekraftig utvikling ved å engasjere og utvikle aktive medborgere.
- b) Å gjøre det mulig for mennesker å påvirke egen livssituasjon.
- c) Å bekjempe utstøting og bidra til inkludering.
- d) Å bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle og slik møte behov i et samfunn og arbeidsliv i stadig endring.
- e) Å styrke kulturelt mangfold og øke deltagelse i kulturlivet.
- f) Å være en selvstendig arena for læring og et supplement til offentlige utdanningstilbud for voksne.»

I høringsnotatet het det videre:

«Bestemmelsen utfyller lovens generelle formålsbestemmelse i § 1, og angir en overordnet målstruktur som skal ligge til grunn for studieforbundenes opplæringsaktivitet. Departementet vil peke på at studieforbundene er forskjellige – at målene er overordnede innebærer blant annet at det ikke kreves at hvert studieforbund fullt ut oppfyller samtlige mål.

Departementet vil peke på at målstrukturen i høringsforslaget er i samsvar med en anbefaling fra Tronutvalget, jf. punkt 7.6 i NOU 2007:11.»

4.3.1.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Oppland fylkeskommune støtter forslaget til overordnede mål for studieforbundenes virksomhet:

«I § 4 gis det bestemmelser om overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktiviteter. Disse er viktige både for å gi studieforbundene klarere overordnede rammer for virksomheten og for samfunnet i forventinger og krav til studieforbundenes virksomhet.

Frikirkelig Studieforbund uttaler:

«FSF er tilfreds med at denne paragrafen er i tråd med de overordnede målene som ble foreslått i NOU 2007:11, og slutter oss til disse. Vi har allerede operasjonalisering av målene som en del av vår strategiplan. Vi vurderer vårt utviklingspotensial i forhold til målområdene, og gjennomfører utviklingsarbeid knyttet til utvalgte kjerneområder i målene.»

Voksenopplæringsforbundet slutter i sin høringsuttalelse seg til forslaget til overordnede mål:

«Vi vil imidlertid understreke at det ligger en utfordring – for forskriften - i å finne fram til egnede kvalitetskriterier for å måle effekt og læringsutbytte i forhold til disse målene. Vi tror det bl.a. kan gjøres gjennom jevnlig meningsmålinger.»

Østfold fylkeskommune uttaler:

«I tilknytning til pkt f bemerkes det at i forskriftene til loven bør legges særlig vekt på at kommuner og fylkeskommuner aktivt bør samarbeide med studieforbundene (jfr. Tronutvalgets forslag om partnerskapsavtaler). Jfr. også § 4 A i opplæringsloven.»

Telemark fylkeskommune fremholder i sin høringsuttalelse at punkt f), hvor det understrekes av at studieforbundenes opplæringsaktivitet er et supplement til det offentlige utdanningstilbudet for voksne, er viktig.

Vestfold fylkeskommune fremholder blant annet:

«Departementet presiserer at overordnede mål innebærer at det ikke kan kreves at alle studieforbund oppfyller samtlige mål. Vestfold fylkeskommune foreslår at det bør være noen mål som alle studieforbund bør oppfylle, altså et minstekrav.»

Vox uttaler blant annet:

«Vox mener at hensikten med de overordnede målene for studieforbundenes opplæringsaktivitet må være å få et bedre grunnlag for mål- og

resultatvurdering. Målene må derfor eksplisitt ha fokus på statens oppdrag til studieforbundene.

Vi viser til vår uttalelse til Tronutvalgets forslag om at de foreslåtte seks overordnede målene synes for generelle til å kunne fungere som et slikt grunnlag. Forslagene fra Tronutvalget uttrykker generelle samfunnspolitiske mål som ikke er unike for studieforbundene som gruppe.»

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning gir i sin uttalelse uttrykk for at det er ønskelig at også nettskolene får tilsvarende overordnede mål i egen paragraf.

Næringslivets Hovedorganisasjon uttaler blant annet følgende:

«I forslaget til § 4 om overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet synes vi at henvisningen til arbeidslivet er for svak (§ 4 d)). Mange av studieforbundenes tilbud springer ut av behov fremmet av arbeidslivet. Uten å ha nære relasjoner til det som skjer i arbeidslivet, vil denne delen av studieforbundenes tilbud raskt miste sin verdi og interesse. Vi synes dette er så viktig at det fortjener et eget punkt under § 4.»

Aftenskolen Høyres Studieforbund foreslår i sin høringsuttalelse at bokstav c) strykes, fordi målsettingen om å bekjempe utstøting og bidra til inkludering er så viktig at den i stedet bør inntas i lovens formålsbestemmelse.

4.3.1.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet vil vise til at hensikten med en egen paragraf med overordnede mål for studieforbundenes virksomhet er å bidra til en tydeliggjøring av studieforbundenes rolle og oppgaver i samfunnet. Departementets forslag er i overensstemmelse med en enstemmig anbefaling fra det bredt sammensatte Tronutvalget, jf. NOU 2007:11. Forslaget til § 4 utfyller forslaget til generell formålsbestemmelse i § 1. Departementet har merket seg bred tilslutning til forslaget i høringsrunden.

Voksenopplæringsforbundet peker i sin uttalelse på at det ligger en utfordring i å finne frem til egnede kvalitetskriterier for å måle effekt og læringsutbytte i forhold til målene. Departementet slutter seg til Voksenopplæringsforbundets synspunkt, og vil komme nærmere tilbake til dette under arbeidet med forskrift til ny lov.

Østfold fylkeskommune gir i sin høringsuttalelse uttrykk for at det i forskrift bør legges særlig vekt på at kommuner og fylkeskommuner aktivt bør samarbeide med studieforbundene. Departe-

mentet er enig i at kommuner og fylkeskommuner i de tilfeller det finnes hensiktsmessig bør samarbeide med studieforbund om oppgaver knyttet til voksnes læring, og viser i denne sammenheng blant annet til bestemmelsen i opplæringsloven § 4A-4 annet ledd om at kommunen og fylkeskommunen kan benytte blant annet studieforbund for å oppfylle plikten til å gi rettighetsopplæring til voksne.

Vestfold fylkeskommune går inn for at det bør være noen overordnede mål som alle studieforbund bør oppfylle (minstekrav). Departementet har vurdert dette forslaget, men står fast på at det ikke kan kreves at hvert enkelt studieforbund fullt ut oppfyller samtlige av de overordnede målene. Som begrunnelse for dette vil departementet peke på at studieforbundene er forskjellige, og at det derfor ville være lite rimelig å kreve at alle fullt ut oppfyller alle de overordnede målene.

Vox sier i sin høringsuttalelse at de seks overordnede målene som er foreslått i høringsnotatet synes for generelle til å kunne bidra til et bedre grunnlag for mål- og resultatvurdering. Til dette vil departementet bemerke at hensikten med de overordnede målene er å tydeliggjøre studieforbundenes rolle. Departementet vil under arbeidet med forskrift til ny lov komme tilbake til spørsmålet om hensiktsmessige mål- og resultatvurderinger.

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning uttrykker i sin høringsuttalelse ønske om at også nettskolene får en egen paragraf med overordnede mål. Departementet tar dette til følge, og fremmer forslag om egne overordnede mål for nettskolene under punkt 4.4.1 i proposisjonen.

Næringslivets Hovedorganisasjon sier i sin uttalelse at henvisningen til arbeidslivet bør styrkes i forslaget til overordnede mål. Til dette vil departementet vise til at arbeidslivet er spesielt omtalt i forslaget til § 4 bokstav d).

Aftenskolen Høyres Studieforbund gir uttrykk for at målsettingen om å bekjempe utstøting og bidra til inkludering er så viktig at den i stedet bør innlemmes i lovens formålsbestemmelse. Departementet er enig i at denne målsettingen er viktig. Departementet anser likevel at bokstav c) i forslaget, sammenholdt med forslaget til § 1, på en god måte ivaretar målsettingen om at studieforbundene gjennom sin virksomhet skal bidra til å bekjempe utstøting og bidra til inkludering.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 4 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknaene i kapittel 6.

4.3.2 Godkjenning av studieforbund

4.3.2.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 10 fastsetter vilkår for godkjenning av ideelle organisasjoner som studieforbund, og lyder:

«Et studieforbund er en ideell organisasjon som har voksenopplæring som hovedformål, og som består av to eller flere organisasjoner.

For å få tilskudd etter § 19 i denne lov må et studieforbund tilfredsstillende følgende krav:

- Studieforbundet må ha voksenopplæring som hovedformål.
- Studieforbundet må ha en demokratisk organisasjonsform i alle organisasjonsledd. Organisasjonens ledelse må være valgt av medlemmene.
- Studieforbundet må ha en gjennomsnittlig minimumsaktivitet av tilskuddsberettigede studietimer de tre siste år.
- Studieforbundet må ha en landsomfattende virksomhet.

For politiske partiers studieforbund gjelder ikke kravet om aktivitetsomfang etter annet ledd, punkt c. Departementet gir forskrifter.

For studieforbund for og blant samer gjelder ikke kravet etter første ledd om at de må bestå av to eller flere organisasjoner og kravet etter annet ledd punkt d om at de må ha landsomfattende virksomhet.

Studieforbund med offentlige myndigheter, organer, institusjoner eller stiftelser som medlemmer godkjennes ikke.

Studieforbund som godkjennes etter denne paragraf, forutsettes å gi kursdeltakere adgang til innflytelse på innhold og gjennomføring av kurs.

Departementet gir forskrifter og avgjør spørsmål om godkjenning og tilskuddsrett for studieforbund.»

4.3.2.2 Høringsforslaget

Departementet la i høringsnotatet frem slikt forslag til lovbestemmelse:

«§ 5 Godkjenning av studieforbund

Departementet kan etter søknad godkjenne et studieforbund for tilskudd etter loven.

I tillegg til å drive sin opplæringsvirksomhet i samsvar med § 4, må et studieforbund oppfylle følgende vilkår:

- Det må ha opplæring som hovedformål, og ellers ha et ideelt og fortjenestefritt formål.
- Det må ha betegnelsen «studieforbund» i navnet.
- Det må ha en demokratisk oppbygning.

d) Det må ha virksomhet over hele landet, herunder en regional organisasjonsmessig forankring.

e) Studieforbundets kursvirksomhet må utgjøre et minimumsnivå. Departementet fastsetter minimumsnivået, samt regler for rapportering, i forskrift.

f) Studieforbundet må ha et minimum antall medlemsorganisasjoner. Departementet fastsetter minimumstallet i forskrift.

Hva gjelder bestemmelsene i bokstavene d), e) og f) i annet ledd fastsetter departementet i forskrift egne krav for samiske studieforbund.»

I høringsnotatet het det videre blant annet:

«Departementet vil peke på at flere av godkjenningskriteriene i lovforslaget, i sær bokstavene d), e) og f) i annet ledd, vil kunne ha betydning for hvor mange studieforbund det vil være etter at overgangsperioden er over. Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på hvilken størrelse og robusthet et studieforbund antas å måtte ha for kunne gi relevante tilbud.

Det følger av første ledd at departementet kan godkjenne et studieforbund for tilskudd. For at godkjenning skal kunne gis må vilkårene i annet ledd bokstavene a) til f) alle være oppfylt.

Paragraf 5 er ikke en rettighetsbestemmelse, men angir de vilkår som må være oppfylt for at godkjenning for tilskudd skal kunne gis. Ved vurderingen av om godkjenning skal gis vil departementet også legge vekt på om det er rom for det i budsjettet.

Annet ledd bokstav a) fastslår at studieforbundet må ha opplæring som hovedformål, og ellers ha et ideelt og fortjenestefritt formål. Med hensyn til avgrensningen av begrepet «opplæring» vises til merknader til § 1 foran.

Annet ledd bokstav b) fastsetter at studieforbundet må ha betegnelsen «studieforbund» i navnet.

Annet ledd bokstav c) setter som vilkår at studieforbundet må ha en demokratisk oppbygning. Med dette forstås at styret i studieforbundet må være valgt etter vanlige demokratiske prinsipper. Stiftelser, aksjeselskaper og offentlige organer kan ikke godkjennes som studieforbund.

Annet ledd bokstav d) fastslår at studieforbundet må ha virksomhet over hele landet, herunder en regional organisasjonsmessig forankring. Med «virksomhet over hele landet» forstås at studieforbundet må rapportere virksomhet i minst 15 av landets fylker. Kravet om en regional organisasjonsmessig forankring innebærer at studieforbundet må ha minst ett organisasjonsnivå under sentralledet.

Regionalnivået skal dekke alle de fylker der studieforbundet har virksomhet.

Annet ledd bokstav e) bestemmer at omfanget av studieforbundets kursvirksomhet må utgjøre et minimumsnivå. Dette nivået, samt regler for rapportering, fastsettes av departementet i forskrift. Det følger av forskrift 28. februar 1992 nr. 342 om voksenopplæring at et studieforbund etter dagens regler må ha minst 20 000 studietimer i gjennomsnitt de tre siste år. Departementet vil fastsette nytt minimumsnivå i forskrift, som vil bli gjenstand for egen høring. Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på om et slikt minimumsnivå bør være knyttet til et gjennomsnitt per år de siste årene, eller kun til siste år. Departementet ber videre om høringsinstansenes syn på om minimumsnivået fremdeles bør fastsettes i form av studietimer (normalt 45 minutter), eller om det kan tenkes alternative måter å måle nivået på.

Selv om minimumsnivået skal fastsettes i forskrift, ber departementet likevel allerede nå om høringsinstansenes syn på hvor høyt et slikt minimumsnivå mest hensiktsmessig bør fastsettes. Konkret bes om høringsinstansenes syn på at minimumsnivået fastsettes til et årlig studietimetall på 25 000 versus 40 000. Departementet ber om at høringsinstansene ser fastsettelsen av et minimumsnivå i sammenheng med forslaget til ny tilskuddsmodell, hvor det foreslås å innføre et grunntilskudd som gis med samme beløp til alle studieforbundene, jf. utkastet til ny § 6 annet ledd bokstav a). Departementet vil peke på at en forutsetning for et grunntilskudd som er likt for alle studieforbund, er at det enkelte studieforbund har en viss størrelse. Et felles grunntilskudd betinger etter departementets oppfatning at minimumsnivået ligger på minst 40 000 studietimer i året. Dersom minimumsnivået settes lavere, vil det måtte vurderes å innføre et grunntilskudd med ulike satser (trappetrinn) ut fra studieforbundets størrelse.

Til illustrasjon vil departementet vise til at det i Sverige fra 1. januar 2007 er godkjent i alt åtte studieforbund med til sammen knapt 200 medlemsorganisasjoner og samarbeidsavtale med om lag 80 andre organisasjoner. Kravene til godkjenning som studieforbund i Sverige er ganske like de norske, og aktivitetsgrensen er 50 000 studietimer per år.

Annet ledd bokstav f) fastsetter at studieforbundet må ha et minimum antall medlemsorganisasjoner. Departementet vil fastsette dette minimumstallet i forskrift. Lovforslaget bygger på at godkjenning av medlemsorganisasjoner i studieforbund fortsatt skal være det enkelte studieforbundets eget ansvar. Departementet

foreslår derfor ingen nærmere bestemmelser om godkjenning av medlemsorganisasjoner mv.

Det finnes i dag to samiske studieforbund – Samisk studieutvalg (SOL) og Sjøsamisk studieforbund (SSF). I 2007 hadde SOL i alt 8 743 studietimer, mens SSF totalt hadde 1 424 studietimer. Departementet vil vise til at samene utgjør en minoritetsbefolkning, og at det ville være urimelig å stille de samme krav til organisering, utbredelse og omfang til samiske studieforbund som generelt. Departementet tar med dette lovforslaget sikte på å videreføre muligheten for den samiske befolkning til å gi opplæring i samisk språk, samfunnsliv og kulturarv innenfor egne organisasjoner. Hva angår bestemmelsene i første ledd bokstavene d (krav til geografisk utbredelse), e (minimumsnivå på kursvirksomheten) og f (minimum antall medlemsorganisasjoner) følger det derfor av § 5 tredje ledd i høringsforslaget at departementet i forskrift fastsetter egne bestemmelser for samiske studieforbund.

I utkastet til ny tilskuddsmodell foreslås det at departementet i forskrift fastsetter et eget grunntilskudd for samiske studieforbund, jf. forslaget til ny § 6 tredje ledd siste punktum.»

I høringsnotatet stod det ved en inkurie, jf. ovenstående, at en studietime normalt er 45 minutter. Det korrekte skal være 60 minutter.

4.3.2.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Landsorganisasjonen i Norge uttaler blant annet følgende:

«Bestemmelsene er relativt generelle som forutsetter nærmere beskrivelse og avgrensning i forskriften. LO slutter seg til intensjonene. LO er enig i spørsmålet om forslaget om innrapportering av virksomhet i minst 15 fylker, og et minste aktivitetsnivå på 40 000 studietimer. LO er godt fornøyd med at samiske studieforbund får sine vilkår fastsatt i egen forskrift.»

Delta gir i sin uttalelse uttrykk for følgende:

«Delta støtter forslaget om at departementet fastsetter et tall for minimum av antall medlemsorganisasjoner et studieforbund må ha i forskrift. Studieforbundene må ha en størrelse og robusthet hvis de skal ha virksomhet over hele landet og en regional organisasjonsmessig forankring.»

Næringslivets Hovedorganisasjon slutter i sin høringsuttalelse seg til det som er uttalt i hørings-

notatet om studieforbunds størrelse og robusthet. NHO anser at et minimumsnivå på minst 40 000 studietimer i året er passende.

Norges Korforbund uttaler i sin høringsuttalelse blant annet:

«Norges Korforbund finner de foreslåtte kriteriene for godkjenning rimelige. Vi mener det kan være fornuftig å fastsette minimumskrav som i sin tur kan føre til en reduksjon av antall studieforbund. Dette for å sikre en mer oversiktlig struktur og effektiv ressursbruk. Vi anser en økning av minimums timeantall til 40.000 som hensiktsmessig med tanke på foreslått ny tilskuddsstruktur. Vi deler departementets oppfatning av at det enkelte studieforbund må være av en viss størrelse for å kunne tilby kursaktivitet av et visst omfang og kvalitet.»

Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene (KIM) uttaler blant annet:

«KIM slutter seg til intensjonene i paragrafen. Vi er enige i at begrepet «studieforbund» blir beskyttet på den måten loven legger opp til og at et studieforbund derfor skal ha «studieforbund» i navnet. Det vil kommunisere opplæringsfeltets status bedre i omverdenen.

Punktene c), d) og f) kan innebære utfordringer for de mange små grupperinger innen deler av minoritetsbefolkningen. KIM mener for eksempel at ideelle virksomheter som ikke nødvendigvis er demokratiske i sin oppbygning i tradisjonell forstand, også må kunne bli medlemmer. Dette kan gjelde grupperinger innen minoritetsbefolkningen. Videre mener vi at på samme måte som det foreslås at samiske studieforbund må kunne ha unntaksbestemmelse fra ev. minstekrav til studietimer eller lignende, bør dette kunne gjelde for grupperinger blant de nye minoritetene.»

Voksenopplæringsforbundet uttaler blant annet:

«Bestemmelsene er relativt generelle og forutsetter nærmere beskrivelse og avgrensning i forskriftene. Vi forutsetter for øvrig at et studieforbund som blir godkjent etter denne paragrafen vil ha rett til tilskudd etter ny lov. Vi slutter oss for øvrig til intensjonene i denne paragrafen og avventer forskriften for nærmere kommentarer.»

Fra *AOF Norges* høringsuttalelse siteres:

«Når det gjelder spørsmålet om hvilken størrelse og robusthet et studieforbund bør ha, slutter vi oss til forslagene om innrapportert virksomhet i minst 15 fylker, og et minste aktivitetsnivå på 40 000 studietimer. Det synes mest hensiktsmessig å beregne et slikt minimumsnivå i gjennomsnitt pr. år de siste tre årene, slik

at et studieforbund med ett dårlig år, eller gradvis fallende virksomhet, får tid til å omstille seg. Kravet til antall medlemsorganisasjoner bør også økes fra dagens «... to eller flere ...».

Videre uttaler *AOF Norge*:

«Studietimetall er etter vår mening en god indikator på organisert læringsaktivitet i et studieforbund. AOF Norge mener at dagens målemetode bør videreføres. Det må ikke etableres en tilskuddsmodell som i seg selv inviterer til store konferansepregede læringstiltak framfor dagens læringsmiljøer med hovedfokus på den enkelte deltaker.»

Folkekulturforbundet anbefaler i sin høringsuttalelse et minimumsnivå på 40 000 studietimer i året.

Aftenskolen Høyres Studieforbund sier i sin høringsuttalelse blant annet:

«Aftenskolen HS stiller seg undrende til at departementet setter likhetstegn mellom kvalitet og størrelse. På denne bakgrunn mener Aftenskolen HS at minimumsnivå for årlig studietimetall bør fastsettes til 10 000 timer.»

Senterpartiets Studieforbund uttaler blant annet følgende:

«Det er teke omsyn til at samiske studieforbund må få unntak for minstekrav til studietimer eller liknande. Tilsvarande bør studieforbunda til politiske parti, som av både praktiske og ideologiske årsaker ikkje kan slåast saman med andre politiske eller upolitiske studieforbund, få same type unntak. På eit meir prinsipielt plan vil SpS uttale at styresmaktene må vera svært varsame med å stille vilkår som grip inn i og avgrensar organisasjonsfridom i samfunnet. Organisasjonar i frivillig sektor må sjølv kunne avgjere kva samanslutnader dei vil tilhøyre utan å miste statstilskot.»

Sosialistisk Opplysningsforbund støtter i sin høringsuttalelse ovennevnte formulering fra Senterpartiets Studieforbund. Også *Fremskrittspartiets Studieforbund* uttaler seg samme retning, og er av den mening at:

«[...] de politiske studieforbundene må regnes som særforbund og derfor må få unntak fra reglene om minimumskrav.»

Samisk Studieutvalg (SOL) uttaler blant annet:

«SOL er tilfreds med framlegget i lovforslagene, særlig det som omfatter særordninger for samiske studieforbund. Her har myndighetene vist særlig ansvar overfor samene som nasjonal minoritet med urfolksstatus. Loven vil kunne gi grunnlag og muligheter for utvikling

av samisk voksenopplæring i tråd med intensjonene i Grunnloven og gjeldende konvensjoner (Grunnloven §110A, og ILO konvensjon nr 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater).»

4.3.2.4 Departementets vurderinger og forslag

Lovforslagets § 5 oppstiller vilkår for godkjenning av studieforbund. For at godkjenning skal kunne gis må vilkårene i annet ledd bokstavene a) til f) alle være oppfylt. Departementet vil understreke at § 5 ikke en rettighetsbestemmelse, men angir de vilkår som må være oppfylt for at godkjenning for tilskudd skal kunne gis. Søknad om godkjenning av nytt studieforbund vil i det enkelte tilfelle bli avgjort på bakgrunn av en helhetsvurdering, hvor departementet blant annet vil legge vekt på strukturen innenfor godkjente studieforbund. I vurderingen vil departementet også legge vekt på om det er rom for godkjenning av et nytt studieforbund i budsjettet.

Det følger av forslaget til § 27 i loven at studieforbund som i dag er godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov beholder sin godkjenning i 3 år etter at ny lov har trådt i kraft. I løpet av denne overgangsperioden må studieforbundene godkjennes etter vilkårene i § 5 i ny lov. I NOU 2007:11 punkt 7.6.7 uttalte Tronutvalget blant annet:

«En ny gjennomgang av godkjenningskriterier for studieforbundene – noe som vil kreve en viss overgangsperiode – vil trolig kunne munne ut med færre studieforbund enn hva vi har i dag. Endringene i voksenopplæringsloven av 1992 førte til en halvering av antall studieforbund, fra ca. 40 til 20. Etter en overgangsperiode på ca. fem år, var det ikke lenger noen større oppmerksomhet rundt at studieforbund eller medlemsorganisasjoner skulle ha mistet sitt særpreg ved å gå inn i et (nytt) studieforbund eller meldt overgang fra ett forbund til et annet.»

Departementet ba i høringsbrevet spesielt om høringsinstansens syn på hvilken størrelse og robusthet et studieforbund antas å måtte ha for å kunne gi relevante tilbud og om minimumsnivået fremdeles bør fastsettes i form av studietimer eller om det kan tenkes alternative måter å måle nivået på. Departementet ba videre om høringsinstansens syn på hvor høyt minimumsnivået bør fastsettes; konkret ba departementet om høringsinstansenes syn på at minimumsnivået fastsettes til et årlig studietimetall på 25 000 versus 40 000. En rekke av høringsinstansene har gitt uttrykk for sitt syn på disse spørsmålene, og departementet vil ta

dette med seg under utarbeidelse av nærmere forskriftsbestemmelser i medhold av § 5 i lovforslaget.

Det følger av forslaget til § 5 tredje ledd at departementet hva gjelder bestemmelsene i annet ledd bokstavene d), e) og f) i forskrift fastsetter egne krav for samiske studieforbund. Dette er begrunnet ut fra samenes status som urfolk. Departementet presiserer i denne sammenheng at kravet om at studieforbundet må ha virksomhet over hele landet naturligvis ikke vil gjelde for samiske studieforbund.

Departementet har merket seg at enkelte høringsinstanser går inn for unntak fra de foreslåtte godkjenningskriteriene for politiske partiers studieforbund. Etter en nærmere vurdering finner departementet å ville endre høringsforslaget, slik at det inntas en bestemmelse i § 5 tredje ledd om at departementet i forskrift fastsetter egne krav til minimumsnivå for politiske partiers studieforbund.

Departementet finner etter en nærmere vurdering å ville foreslå at ordene «[...] og fortjenestefritt [...]» i forslaget til § 5 annet ledd bokstav a) strykes. Bakgrunnen for dette er at begrepet «ideelt» innholdsmessig må anses å romme også «fortjenestefritt».

Departementet fremmer etter dette forslag om § 5 som i hovedsak samsvarer med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.3.3 Modell for statstilskudd til studieforbund

4.3.3.1 Gjeldende rett

Målet med tilskuddsordningen til studieforbundene er å medvirke til at studieforbundene og deres medlemsorganisasjoner kan tilby fleksibel og brukertilpasset opplæring for voksne. For at studieforbundene skal få tilskudd må de være godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov § 10. Staten yter tilskudd etter § 19 og forskiftene til denne med bevilgning over Kunnskapsdepartementets budsjett (kapittel 254 post 70). Hvert år blir en del av denne rammen øremerket som særskilt tilskudd til opplæring av voksne som av ulike ikke-økonomiske årsaker møter hindringer når det gjelder å ta del i opplæringstilbud. Dette tilskuddet, som kommer i tillegg til det ordinære tilskuddet etter § 19 i loven, brukes til å stimulere disse gruppene til å ta del i de vanlige opplæringstiltakene, og til tiltak spesielt organisert for de aktuelle gruppene.

Den årlige rammen for hvert studieforbund beregnes etter gjennomsnittet av innrapporterte timer de tre siste årene før siste foregående år. Vox beregner, fastsetter og utbetaler tilskuddet til studieforbundene, og følger opp og kontrollerer tilskuddsmottakernes bruk av midlene.

I tillegg kan studieforbundene søke tilskudd til pedagogisk utviklingsarbeid og tiltak for særlige målgrupper etter gjeldende voksenopplæringslov § 24. (kapittel 258). Det er Vox som utlyser og fordele også disse utviklingsmidlene.

Studieforbundene har ansvar for å forvalte og fordele både det ordinære tilskuddet (§ 19) og tilskuddet til særskilte grupper (§ 24) videre til lokal arrangør og/eller medlemsorganisasjoner. De fleste studieforbundene bruker en del av statstilskuddet til administrasjon og drift sentralt og fordele resten til opplæringsaktivitet i regionale og/eller lokale ledd og/eller sine medlemsorganisasjoner. Enkelte tildeler også noe støtte til administrasjon og drift til de regionale/lokale leddene.

4.3.3.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem slikt forslag til ny tilskuddsmodell for studieforbundene:

«§ 6 Modell for statstilskudd til studieforbund
Studieforbund som er godkjent etter § 5 i loven, kan få statstilskudd.

Statstilskuddet består av følgende komponenter:

- a) Grunntilskudd.
- b) Opplæringstilskudd.
- c) Tilretteleggingstilskudd.

Departementet gir forskrift om kriterier for tilskudd, beregningsregler, rapportering og kontroll. Departementet fastsetter i forskrift et eget grunntilskudd for samiske studieforbund.»

Fremlegget til ny tilskuddsmodell ble begrunnet slik i høringsnotatet:

«Bestemmelsen fastsetter i første ledd at studieforbund som er godkjent etter § 5 i loven, kan få statstilskudd. I henhold til dette er tilskudd forbeholdt godkjente studieforbund. Ordningen med tilskudd til organisasjoner som arbeider for særlige målgrupper, jf. forskrift til gjeldende § 24 i voksenopplæringsloven (forskrift 28. februar 1992 nr. 342) foreslås ikke videreført.

Det følger av annet ledd at statstilskuddet består av tre komponenter; grunntilskudd, opplæringstilskudd og tilretteleggingstilskudd.

Grunntilskuddet er som utgangspunkt tenkt fastsatt med samme beløp til alle studie-

forbundene. Departementet viser imidlertid til merknaden til § 5 foran, der det heter at i fall minimumsnivået på studieforbundets kursvirksomhet settes lavere enn 40 000 studietimer i året, må det vurderes å innføre et grunntilskudd med ulike satser (trappetrinn) ut fra studieforbundets størrelse.

Grunntilskuddet skal dekke utgifter til pedagogisk utviklingsarbeid, universell tilrettelegging, medarbeiderutvikling mv. Departementet vil peke på at dette vil kunne bidra til å redusere de administrasjonskostnadene som studieforbundene i dag har knyttet til søknad om pedagogiske utviklingsmidler etter gjeldende voksenopplæringslov § 19 første ledd bokstav c).

Opplæringstilskuddet vil utgjøre hoveddelen av det totale tilskuddet, og fastsettes på grunnlag av studieforbundets opplæringsaktivitet.

Departementet vil legge opp til at studieforbundene i sin opplæringsvirksomhet kan benytte ulike læringsmetoder som supplement, blant annet fjernundervisning. Departementet vil i forskrift gi nærmere kriterier i denne sammenheng. Det vises her til tredje ledd første punktum i forslaget til § 6 som bestemmer at departementet gir forskrift om blant annet beregningsregler.

Departementet viser til at det i gjeldende regelverk for studieforbundenes virksomhet er satt en nedre aldersgrense på 14 år for å utløse rett til statstilskudd. Det kreves imidlertid kun et visst antall deltagere over 14 år på hvert kurs (fem personer etter dagens regelverk), noe som blant annet er begrunnet med mulighetene for generasjonslæring/tradisjonsformidling. Departementet vil i forskrift om blant annet beregningsregler nærmere regulere dette, og forskriften vil bli gjenstand for egen høring. I NOU 2007:11 uttalte Tronutvalget blant annet følgende:

«Utvalget har vurdert å fjerne aldersgrensen for all opplæring som tilbys av studieforbundene, men mener dette ikke er hensiktsmessig. Dette fordi det finnes andre ordninger rettet mot å ivareta barns læring i frivillige aktiviteter, og fordi studieforbundenes kompetanse og profil gjør dem mest egnet som arena for erfaringsbasert læring. Studieforbund har et tyngdepunkt mot voksne i sine tilbud, der opplæringen er basert på tradisjon og kompetanse i studieforbundene. Å fjerne aldersgrensen helt kan bidra til å utviske studieforbundenes profil, og kan også gi uheldig vridning mot rene fritidsaktiviteter rettet mot barn. En aldersgrense på 14 år gir mulighet for studieforbund til å videreutvikle sitt potensial i å utvikle engasjerte og initiativrike unge.»

Departementet ber om høringsinstansenes syn på spørsmålet om aldersgrense.

Tilretteleggingstilskuddet er et tillegg til opplæringstilskuddet, og skal sette studieforbundene i stand til å motvirke hindringer for deltakelse i opplæring. Tilretteleggingstilskuddet fastsettes på grunnlag av innrapportert opplæringsaktivitet med særskilt tilrettelegging i tidligere år.

Det følger av tredje ledd første punktum at departementet gir forskrift om kriterier for tilskudd, beregningsregler, rapportering og kontroll. Departementet fastsetter videre i forskrift et eget grunntilskudd for samiske studieforbund, jf. tredje ledd annet punktum.

Departementet viser ellers til at utkastet til § 7 nedenfor, hvor det foreslås å videreføre bestemmelsen om adgang til frie undervisningslokaler, har betydning for studieforbundenes økonomi. Uten en slik bestemmelse ville det ha vært nødvendig å innarbeide et lokalleitilskudd som en egen komponent i tilskuddsordningen.

For øvrig vises til forslaget til § 27 annet ledd, hvor det foreslås at departementet innenfor overgangsperioden på 3 år etter søknad kan gi særskilt tilskudd til fusjon av studieforbund.»

4.3.3.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Fra *Voksenopplæringsforbundets* høringsuttalelse gjengis:

«Vi slutter oss til forslaget til modell for ny tilskuddsordning for studieforbundene, og vil komme tilbake til forslag knyttet til intern fordeling mellom disse og hva de enkelte ordningene skal omfatte.

Ut fra dagens situasjon kan vi ikke slutte oss til merknaden om at grunntilskuddet «er som utgangspunkt tenkt fastsatt med samme beløp til alle studieforbundene». Vi kan ikke se at studieforbundene i overskuelig framtid blir så jevnstore at en slik ordning kan forsvares. Hvert studieforbund bør ha et likt basistilskudd, men ut over dette bør tilskuddet fordeles etter samme prinsipp som aktivitetstilskuddet, basert på de tre siste års aktivitet.

Vi forutsetter videre at tilretteleggingstilskuddet vil følge noenlunde de samme prinsipper som tilskudd etter § 24 i nåværende lov, men med mulighet til å benytte det ikke bare til utsatte målgrupper, men også til prioriterte (ev. tidsavgrensede) tema- og innsatsområder.

Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på spørsmålet om aldersgrense. Vår primære oppfatning er at når loven krever

at studieforbundene (og deres medlemsorganisasjoner) skal tilby organisert læring som i form, tema og innhold henvender seg til ungdom og voksne, bør krav til aldersgrense være overflødig. Subsidiært går vi for at aldersgrensen på 14 år bør opprettholdes.

Vi vil for øvrig foregripe forskrifthøringen med å signalisere behov for «oppmykning» av kravene til aldersgrense, antall deltakere og antall timer. Her behøves en mer fleksibel ordning.

Dersom bestemmelsene i ny lov og forskrift vil kreve at enkelte av dagens studieforbund må avvikles, fornyes, omstruktureres eller fusjoneres, mener vi at en overgangsperiode på 3 år er tilstrekkelig for dette.»

Voksenopplæringsforbundet foreslår i tillegg at ny lov må få en egen bestemmelse og kommunenes og fylkeskommunenes rolle og ansvar i forhold til studieforbundene.

AOF Norge sier i sin høringsuttalelse blant annet:

«AOF Norge synes prinsippet om en tredeling av tilskuddet er god. Vi forutsetter at størrelsen på grunntilskuddet også gjenspeiler de krav og forventninger som stilles til godkjente studieforbund. Større og mer robuste organisasjoner må møte samfunnsmessige krav til alt fra kontorlokaler, forsikringer og pensjonsforpliktelser til HMS-arbeid, internkontroll og kvalitetsstyringssystemer på en helt annen måte enn små organisasjoner.

Når det gjelder opplæringstilskuddet forutsetter vi at studieforbundene selv kan fordele dette på ulike emneområder i tråd med egne prioriteringer.

AOF Norge er positive til at ulike læringsmetoder som for eksempel fjernundervisning nå vil bli en del av beregningsgrunnlaget for opplæringstilskuddet.

Vi er også positive til forslaget om at vovens § 24 ikke videreføres i den nye loven, men forutsetter imidlertid at intensjonene med tilskuddsordningene etter § 24 videreføres gjennom tilretteleggingstilskuddet. Det er viktig at arbeidet med å motvirke hindringer for deltakelse ikke svekkes, men forsterkes.»

Bygdefolkets Studieforbund går i sin høringsuttalelse inn for å beholde en aldersgrense på 14 år. Videre slutter studieforbundet seg i hovedsak til den foreslåtte tilskuddsmodellen for studieforbundene. Spesielt er studieforbundet tilfreds med at departementet foreslår et grunntilskudd til drift av studieforbund.

Folkekulturforbundet foreslår i sin uttalelse at aldersgrensen oppheves:

«[...] slik at ordningen bidrar til å nå målet om livslang læring. Dagens ordning med 14 års aldersgrense fører til at svært mye god opplæring for barn og unge ikke får de samme mulighetene for finansiering og fri bruk av undervisningslokaler som voksne. Dette virker urimelig.»

Funksjonshemmedes Studieforbund uttaler i blant annet følgende i sitt hørings svar:

«FS slutter seg til lovutkastets forslag til modell for statstilskudd. FS har ovenfor gitt uttrykk for at det synes riktig å basere et grunntilskudd på en lik fordeling, uavhengig av kriterier som medlemstall. Differensieringen kan ivaretas gjennom opplæringstilskuddet og tilretteleggingstilskuddet, som etter FS sin vurdering bør baseres på aktiviteten siste året.

FS setter særdeles pris på departementets kommentarer når det gjelder pkt. c – tilretteleggingstilskudd. FS har i møte med departementet tidligere vært tydelig på hvor viktig det er, og vil være, at barrierene for deltakelse i opplæring elimineres.»

Arbeids- og inkluderingsdepartementet gir i sin høringsuttalelse uttrykk for at de samiske studieforbundene kan spille en viktig rolle når det gjelder voksenopplæring i samisk språk og samisk kultur:

«AID ser det på denne bakgrunnen som positivt at man i utkastet til ny lov om læring utenfor det formelle opplæringssystem legger opp til at departementet i forskrift skal fastsette et eget grunntilskudd for samiske studieforbund. Vi vil anmode om at man i fastsettelsen av grunntilskuddet vurderer muligheter for samiske studieforbund kan få en sterkere rolle i arbeidet med å styrke de samiske språkenes fremtid.»

Barne- og likestillingsdepartementet uttaler i høringen at en nedre aldersgrense på 14 år synes lite hensiktsmessig, og ikke bør tas med i ny lov.

Vox sier i sin uttalelse at dagens krav med minst fem deltakere over 14 år ikke bør fravikes, og viser til at lovens tyngdepunkt må ligge på voksne. Vox vil for øvrig avvente en nærmere vurdering av vilkårene for statstilskudd til arbeidet med forskrift til ny lov.

Oppland fylkeskommune har ingen merknader til den foreslåtte tilskuddsmodellen, og uttaler for øvrig:

«[...] at det ikke er behov for å videreføre bestemmelser i voksenopplæringsloven om kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for tilskudd til voksenopplæring. Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner til studieforbundene må være forankret i fylkeskommune-

nes og kommunenes egne plandokumenter, og ikke i en egen bestemmelse i den nye loven.»

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) uttaler i høringen:

«Vi oppfatter at det er tilretteleggingstilskuddet som i denne nye modellen vil ivareta særlige målgrupper. Da lovutkastet er lite konkret, og ikke omtaler særlige målgrupper spesielt, kjenner FFO en usikkerhet knyttet til om denne modellen vil vektlegge særlige målgrupper tilstrekkelig. FFO vil derfor understreke sterkt at målgruppen for tilretteleggingstilskuddet må tydeliggjøres i teksten og det må komme klart fram at mennesker med funksjonshemming og kroniske sykdommer betraktes som særlige målgrupper i denne sammenhengen.»

FFO sier videre:

«I merknadene til § 6 slås det fast at ordningen med tilskudd til organisasjoner som gir tilbud til særlige målgrupper ikke videreføres. Denne endringen rammer i hovedsak FFO. FFO har i en årrekke mottatt årlig tilskudd på mellom 700 000 og 800 000 kroner. Dette er en særordning som har vært helt avgjørende for at FFO har kunnet gi en interessepolitisk og organisatorisk skolering av tillitsvalgte og ansatte i FFO-systemet. Det har videre vært avgjørende for å gi et opplæringstilbud til FFOs medlemsorganisasjoner på felles interessepolitiske innsatsområder.»

Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene (KIM) slutter seg til forslaget til ny tilskuddsmodell for studieforbundene, og uttaler blant annet:

«Med hensyn til særlige interesser i minoritetsbefolkningen, forutsetter KIM at tilskuddet for tilrettelegging vil følge noenlunde de samme prinsipper som tilskudd etter § 24 i nåværende lov, - som vi ser som et gode for utsatte målgrupper. Videre mener vi at prioriterte temaområder bør høre inn under dette punktet.»

Norges Korforbund stiller seg positivt til den foreslåtte tilskuddsmodellen, og uttaler videre:

«Norges Korforbund etterlyser en tilskuddsordning i tråd med Tron-utvalgets forslag om en egen kulturpott i lovforslaget. Vi oppfattet dette som meget positivt, fordi en slik tilskuddsordning vil kunne fange opp andre aktiviteter og opplæringsrelaterte tiltak som ikke omfattes av dagens ordninger. Norges Korforbund forutsetter friske midler til kulturpotten, slik også Tron-utvalget konkluderte med. Dersom man likevel velger å ikke innlemme slike

midler i loven, mener vi initiativet må følges opp i forskriften.»

4.3.3.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementets forslag om en ny tilskuddsmodell for studieforbundene har som siktemål å sikre en god målretting av statstilskuddet. Samtidig er departementet opptatt av at tilskuddsmodellen skal gi forutsigbare rammebetingelser, og støtte opp under studieforbundenes frie virksomhet. Den foreslåtte tilskuddsmodellen hensyntar det forhold at studieforbundene også har inntekter fra andre kilder, som deltakeravgifter, kontingenter, støtte fra øvrige departementer og direktorater, midler fra kommuner og fylkeskommuner, sponsormidler, betaling for oppdragsvirksomhet mv. Departementet vil peke på at den foreslåtte tilskuddsmodellen kan gjennomføres innenfor dagens budsjett-rammer.

Departementet har merket seg at høringsinnspillene til forslaget om ny tilskuddsmodell gjennomgående er positive. Flere av høringsinstansene gir uttrykk for at de avventer forslaget til forskriftsbestemmelser for en mer detaljert regulering av tilskuddet. Departementet tar sikte på å involvere berørte organisasjoner under arbeidet med ny forskrift.

Det følger av første ledd i forslaget til § 6 at godkjente studieforbund kan få statstilskudd. Etter forslaget er således tilskudd etter loven forbeholdt godkjente studieforbund, og ordningen med tilskudd til organisasjoner som arbeider for særlige målgrupper, jf. forskrift til gjeldende § 24 i voksenopplæringsloven (forskrift 28. februar 1992 nr. 342), ble i høringsbrevet ikke foreslått videreført. Departementet vil peke på at forslaget innebærer en forenkling og målretting av tilskuddsordningen. Flere høringsinstanser har uttalt en viss bekymring over at § 24 i gjeldende voksenopplæringslov (særlige tilskudd) foreslås opphevet, uten å erstattes av en likelydende bestemmelse i ny lov. Departementet vil understreke at det ikke er noen intensjon med ny lov å svekke tilskuddet til disse formålene. I denne sammenheng vil departementet vise til at et tilretteleggingstilskudd etter forslaget til § 6 annet ledd bokstav c) er en av de tre komponentene i den foreslåtte tilskuddsordningen. Formålet med et tilretteleggingstilskudd er å sette studieforbundene i stand til å motvirke hindringer for deltakelse i opplæring. Etter høringsforslaget skal tilretteleggingstilskuddet fastsettes på grunnlag av innrapportert opplæringsaktivitet med særskilt tilrettelegging i tidligere år. Departementet har merket seg at blant annet Funksjonshemmedes Studiefor-

bund i sin høringsuttalelse slutter seg til den foreslåtte tilskuddsmodellen. På den annen side har departementet registrert at Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon er skeptisk til at ordningen med tilskudd til organisasjoner som gir tilbud til særlige målgrupper ikke foreslås videreført; FFO peker på at dette i hovedsak vil ramme FFO. Til dette vil departementet bemerke at det fastholder prinsippet om at statstilskudd etter loven skal være forbeholdt godkjente studieforbund. Departementet vil i denne sammenheng også vise til at 47 av FFOs 70 medlemsorganisasjoner er tilsluttet Funksjonshemmedes Studieforbund, og således vil kunne motta statstilskudd etter lovforslaget. Departementet peker i denne forbindelse også på at opptak av medlemsorganisasjoner i studieforbund etter lovforslaget fremdeles vil være det enkelte studieforbunds eget ansvar. Departementet antar at flere av FFOs medlemsorganisasjoner naturlig bør søke tilslutning til et godkjent studieforbund. Departementet har likevel en forståelse for FFOs høringsuttalelse, og foreslår å endre høringsutkastet ved at det i § 6 tredje ledd tilføyes et nytt annet punktum hvor departementet gis hjemmel til i forskrift å fastsette at andre organisasjoner enn godkjente studieforbund kan få statstilskudd i en overgangsperiode etter at ny lov trer i kraft. En slik overgangsbestemmelse tar sikte på organisasjoner som arbeider for særlige målgrupper, og som mottar tilskudd etter forskrift til gjeldende § 24 i voksenopplæringsloven. Overgangsordningen vil gi disse tid og mulighet til tilpasse seg ny tilskuddsmodell.

Departementet har merket seg høringsinnspill fra blant annet Voksenopplæringsforbundet om at ny lov bør si noen om tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner. Samtidig vil departementet vise til at Tronutvalget i NOU 2007:11 anbefalte at fylkeskommunen gis et tydeligere ansvar for voksnes læring spesielt, og som utvikler og koordinator av kompetansefremmende tiltak i eget fylke generelt. Departementet er enig med Tronutvalget i at fylkeskommunen har en rolle også i forhold til den delen av voksnes læring som foregår ved siden av det formelle utdanningssystemet. Departementet finner det likevel ikke hensiktsmessig å foreslå lovbestemmelser som forplikter fylkeskommunen til å yte tilskudd til studieforbund eller å ha noen lovfestet rolle innen tilskuddsforvaltningen etter loven. Departementet viser i denne sammenheng til at bestemmelsene i gjeldende voksenopplæringslov § 4 (Fylkeskommunens ansvar) og § 5 (Kommunens ansvar) er av mer generell karakter, og ikke pålegger noen plikt til å gi tilskudd. Departementet er av den oppfatning at tilskudd fra kom-

muner og fylkeskommuner til voksenopplæring i regi av studieforbund på samme måte som etter gjeldende voksenopplæringslov bør ytes på frivillig basis og være forankret i deres egne planer og vedtak. Departementet vil understreke at det ikke er noen intensjon med ny lov å endre praksis med tilskudd fra regionalt nivå (fylkeskommunene) og lokalt nivå (kommunene) til organisasjonsledd på tilsvarende nivå. For øvrig vises til punkt 4.2.2.4 i proposisjonen hvor det gjøres rede for bestemmelsen i opplæringsloven § 4A.4 annet ledd om at kommunen og fylkeskommunen kan nytte blant annet studieforbund for å oppfylle sin plikt til å gi opplæring til voksne.

I høringsbrevet ba departementet om høringsinstansenes syn på spørsmålet om en nedre aldersgrense for å utløse rett til statstilskudd. Departementet vil i forskrift om blant annet beregningsregler i medhold av ny lov regulere dette. Mange av høringsinstansene har uttalt seg om dette spørsmålet, og departementet vil ta de argumenter som har kommet frem med seg under utarbeidelse av nærmere forskriftsbestemmelser. Forskriften vil bli gjenstand for egen høring, jf. forvaltningsloven § 37.

AOF Norge og flere andre høringsinstanser har uttalt seg om studieforbundenes adgang til å benytte fjernundervisning. Departementet vil til dette bemerke at det tar sikte på å legge opp til at studieforbundene i sin opplæringsvirksomhet kan benytte ulike læringsmetoder som supplement, blant annet fjernundervisning. Departementet vil i forskrift til ny lov gi nærmere kriterier i denne sammenheng.

Norges Korforbund er blant høringsinstansene som etterlyser en egen kulturpott i lovforslaget. Bakgrunnen for dette er forslaget i NOU 2007:11 om en ny tilskuddsordning (kulturpott). Til dette vil departementet vise til at Tronutvalgets forslag om en kulturpott var betinget av økte budsjettammer. I fall det på et senere tidspunkt skulle bli tilført friske midler til en kulturpott, vil departementet vise til at denne vil la seg omfatte av opplærings-tilskuddet i forslaget til § 6 annet ledd bokstav b). Det vil eventuelt kunne gis eget regelverk i form av forskrift i medhold av § 6 tredje ledd i lovforslaget.

Det følger av § 6 tredje ledd i lovforslaget at departementet i forskrift fastsetter egne bestemmelser om tilskudd for samiske studieforbund. Departementet understreker at de ulike komponentene i en tilskuddsmodell må sees i sammenheng ved forskriftsfastsettelsen av tilskuddsbestemmelser for samiske studieforbund. Siktemålet er å hensynta de særlige forhold som gjør seg gjel-

dende for samiske studieforbund under fastsettelsen av grunntilskuddet for disse.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 6 som i hovedsak er i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.3.4 Gratis bruk av undervisningslokaler

4.3.4.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 21 Undervisningslokaler lyder:

«Undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige skal stilles til rådighet uten utgifter for arrangørene, ved voksenopplæring med tilskudd etter denne lov. Departementet gir forskrifter.»

Bestemmelsen slår fast at offentlige undervisningslokaler skal stilles gratis til disposisjon for studieforbundenes virksomhet etter loven. Formålet med bestemmelsen var opprinnelig å bidra til sambruk av offentlig finansierte opplæringslokaler. En videre begrunnelse for bestemmelsen var å unngå et husleieelement i tilskuddsordningen.

Forskrift 28. februar 1992 nr. 342 om voksenopplæring lyder:

«1. Bruk av offentlige undervisningslokaler

1.1 Offentlig finansiering av voksenopplæring er basert på prinsippene om samordnet ressursbruk. Dette innebærer at investeringer fra det offentliges side innenfor utdanningssektoren i vesentlig grad skal komme voksenopplæringen til gode uten utgiftsdeling etter bruksforhold.

1.2 Ved voksenopplæring med tilskudd etter denne lov skal kursarrangøren ikke belastes utgifter vedrørende lokaler, lys, varme, renhold, tilsyn og bruk av utstyr i lokalene, når opplæringen er begrenset til hverdager i undervisningsåret, undervisningsferier unntatt, og ikke varer lenger enn til kl 2100.

For utlån ut over dette må det treffes særskilt avtale.

1.3 Innenfor rammen av reglene i § 21 fastsetter fylkeskommunen/kommunen/det regionale høgskolestyret nærmere regler for utlån av offentlige undervisningslokaler og -utstyr. Reglene må ikke diskriminere mellom kursarrangører, men bør kunne gi muligheter for prioritering av tiltak og grupper ut fra lovens mål.

1.4 Det bør utarbeides en samlet utlånsplan for bruk av undervisningslokalene på grunnlag av utlysning, søknader og et avtalt låneforhold med den enkelte kursarrangør.

1.5 Etter bruk skal lokaler og utstyr være i samme stand som ved overtakelsen.

Ved utlån av spesialrom/skoleverksteder må det avtales hensiktsmessige kontrollordninger.

Kursarrangør er økonomisk ansvarlig for skader som måtte oppstå vedrørende utstyr og materiell.

Kursarrangøren skal sørge for at kursdeltakerne blir kjent med gjeldende bestemmelser for bruk av lokaler og utstyr.»

4.3.4.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem følgende forslag til lovbestemmelse:

«§ 7 Gratis bruk av undervisningslokaler

Undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige skal etter søknad stilles vederlagsfritt til disposisjon for studieforbund og medlemsorganisasjoner ved avholdelse av kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven. Departementet gir nærmere forskrifter.»

I høringsnotatet het det videre:

«Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende rett, jf. voksenopplæringsloven § 21. Bestemmelsen om gratis bruk av undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige bygger på prinsippet om samordnet ressursbruk, og må sees i sammenheng med at det ikke foreslås å innarbeide et lokaleilskudd som en egen komponent i tilskuddsordningen.

Bestemmelsen innebærer at undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige skal kunne disponeres gratis ved avholdelse av kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven. Den vederlagsfrie bruken inkluderer lys, varme og renhold. Departementet understreker at retten til gratis bruk av undervisningslokaler begrenser seg til tidsrom hvor den aktuelle skole/undervisningsinstitusjon ikke selv bruker lokalene.

Det følger av siste punktum at departementet gir nærmere forskrifter.»

4.3.4.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget:

Nordland fylkeskommune støtter høringsforslaget fra departementet, og fremhever:

«Fylkesrådet vil med bakgrunn i diverse konfliktsituasjoner i fortiden understreke at det er viktig at studieforbundene og skolene har god dialog og utviser gjensidig fleksibilitet slik at prinsippet om samordnet bruk av offentlige ressurser kan foregå på en god måte.»

Vestfold fylkeskommune uttaler blant annet:

«Departementet presiserer at den vederlagsfrie bruken inkluderer lys, varme og renhold, samt at den begrenser seg til tidsrom hvor den aktuelle skole/undervisningsinstitusjon ikke selv bruker lokalene. Vestfold fylkeskommune foreslår det presiseres om det også inkluderer bruk av ulikt utstyr som eies av skolen. For eksempel teknisk utstyr som kan være kostbart.»

Telemark fylkeskommune går i sin høringsuttalelse blant annet inn for at det i lovbestemmelsen presiseres hvorvidt undervisningsutstyr skal lånes ut gratis. Telemark fylkeskommune mener videre at det bør vurderes om også private skoler med rett til statstilskudd etter privatskoleloven bør omfattes av bestemmelsen.

KS uttaler:

«Med hensyn til § 7, Gratis bruk av undervisningslokaler, har KS merket seg at prinsippet om gratis bruk av offentlig eide undervisningslokaler vil bli videreført. Etter KS' oppfatning må det imidlertid være mulighet til å ta betalt for slike utgifter i det tidsrommet den aktuelle skolen/undervisningsinstitusjonen ikke selv bruker lokalene. Lys, varme, renhold og vaktmestertjeneste er eksempler på slike utgifter. I tillegg må det kunne tas betaling for utgifter som påløper utelukkende i forbindelse med denne type undervisning – for eksempel ved bruk av lokalene i helger og for bruk av datautstyr og annet spesielt utstyr i tilknytning til undervisningen.»

ABM Utvikling ber i sin høringsuttalelse departementet om å vurdere bruk av bibliotek når forskning skal utarbeides.

Voksenopplæringsforbundet uttaler blant annet:

«Bestemmelsen foreslås beholdt omtrent som i gjeldende VO-lovs § 21. Vi er enige i dette, men kunne tenke oss å forsterke og presisere denne bestemmelsen til ikke bare å gjelde definerte «undervisningslokaler» (les: skolelokaler), men alle offentlig eide lokaler som kan benyttes til læringsaktiviteter, uavhengig av om det offentlige drifter eiendommene gjennom egne selskaper eller lignende. Vi vil videre anbefale at forskriften sier noe om sanksjonsmuligheter for de som ikke følger opp denne bestemmelsen i loven. Vi anbefaler også at departementet utarbeider standardkontrakter som angir gjensidige rettigheter og plikter mellom studieforbundene og den offentlige institusjonen som stiller lokaler til disposisjon. Forskriften bør formuleres slik at det kan knyttes større fleksibilitet til bruk av lokalene enn i dag. Helger bør for eksempel kunne benyttes.»

Flere studieforbund, blant annet *Aftenskolen Høyres Studieforbund*, gir uttrykk for at det er viktig å holde fast ved at det offentlige skal stille undervisningslokaler vederlagsfritt til disposisjon.

4.3.4.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet vil vise til at prinsippet om vederlagsfri bruk av offentlige undervisningslokaler til voksenopplæring har vært gjeldende rett siden 1976. I Ot.prp. nr. 7 (1975-1976) Om lov om voksenopplæring het det at dette er en del av det offentliges ansvar for tilrettelegging av voksenopplæringen, og betydningen av samordning av ressursbruken ble fremholdt. Opprinnelig bestemte gjeldende voksenopplæringslov § 21 at offentlige undervisningslokaler *bør* stilles til rådighet, men ved lovendring fra 1992, jf. Ot.prp. nr. 46 (1990-1991), ble loven endret slik at offentlige undervisningslokaler *skal* stilles til rådighet uten utgifter for arrangørene ved opplæring med tilskudd etter loven. Dette har vært gjeldende rett siden.

Departementet har merket seg at høringsinstansene gjennomgående stiller seg positive til å videreføre gjeldende rett på dette området.

Innledningsvis vil departementet vise til at bestemmelsen om gratis bruk av undervisningslokaler er en minimumsbestemmelse, og at det således ikke er noe til hinder for at andre offentlig eide og egnede lokaler, som eksempelvis bibliotek, stilles vederlagsfritt til rådighet for kursvirksomhet etter loven. Departementet viser i denne sammenheng til høringsuttalelsen fra Nordland fylkeskommune, hvor det pekes på viktigheten av god dialog og gjensidig fleksibilitet slik at prinsippet om samordnet bruk av offentlige ressurser kan foregå på en god måte.

Vestfold fylkeskommune ber om at departementet foretar visse presiseringer med hensyn til bruk av ulikt utstyr mv. Departementet har også registrert flere andre uttalelser i denne retning, og vil vurdere disse innspillene under arbeidet med forskrift til ny lov.

Telemark fylkeskommune ber i sin høringsuttalelse om at det bør vurderes om private skoler med rett til statstilskudd også bør omfattes av forslaget til § 7, og om det bør innføres en plikt for studieforbundene til å veilede voksne som kan ha rett til opplæring etter opplæringsloven. Departementet vil til dette først vise til at skoler godkjent etter privatskoleloven som hovedregel får statstilskudd svarende til 85 prosent av et tilskuddsgrunnlag per elev (til grunn for dette tilskuddsgrunnlaget ligger gjennomsnittlige driftsutgifter per elev i den offentlige skolen). Departementet finner på dette grunn-

lag ikke å ville foreslå en utvidelse av virkeområdet for bestemmelsen om vederlagsfri bruk av offentlige undervisningslokaler.

KS tar i sin høringsuttalelse til orde for at det i visse tilfeller bør være adgang til å ta betalt for visse utgifter (som lys, varme, renhold og vaktmestertjenester) knyttet til bruken av undervisningslokaler. Departementet vil til dette vise til at det klare utgangspunkt fortsatt bør være at undervisningslokalene stilles vederlagsfritt til rådighet for kursarrangører med tilskudd etter loven. Departementet tar sikte på å gi nærmere regler i forskrift til § 7.

Voksenopplæringsforbundet ber i sin høringsuttalelse departementet om å utarbeide standardkontrakter som angir gjensidige rettigheter og plikter mellom studieforbundene og eier av det aktuelle undervisningslokalet. Til dette vil departementet bemerke at en slik oppgave mer nærliggende bør ivaretas i samarbeid mellom organisasjoner som representerer henholdsvis studieforbundene og eierne av undervisningslokalene.

Voksenopplæringsforbundet anbefaler videre i sin høringsuttalelse at det i forskrift sies noe om sanksjonsmuligheter i forhold til brudd på § 7 i lovforslaget. Departementet vil i denne sammenheng vise til bestemmelsene om tilsyn og kontroll, samt reaksjonsformer, i høringsforslaget.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 7 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merkningene i kapittel 6.

4.3.5 Fellesorgan for studieforbund

4.3.5.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 19 annet ledd bokstav d) bestemmer at:

«Staten yter tilskudd til drift og pedagogiske serviceoppgaver i fellesorgan for tilskuddsberettigede studieforbund.»

4.3.5.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet slik bestemmelse:

«§ 8 Fellesorgan for studieforbund

Fellesorgan for studieforbund kan etter søknad få tilskudd til drift, samt til samordningsoppgaver overfor studieforbundene og oppgaver for departementet.»

I høringsnotatet het det videre:

«Bestemmelsen fastslår at fellesorgan for studieforbund etter søknad kan få tilskudd til

drift, samt til samordningsoppgaver overfor studieforbundene og oppgaver for departementet. Fellesorgan for studieforbund er Voksenopplæringsforbundet (VOFO).»

4.3.5.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Voksenopplæringsforbundet uttaler i sin høringsuttalelse at det slutter seg til paragrafen.

4.3.5.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet vil peke på at den foreslåtte bestemmelsen fastsetter at fellesorgan for studieforbund – i dag Voksenopplæringsforbundet (VOFO) – etter søknad kan få tilskudd til drift, samt til samordningsoppgaver overfor studieforbundene og oppgaver for departementet.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 8 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.3.6 Beskyttelse av betegnelsen studieforbund

4.3.6.1 Gjeldende rett

Betegnelsen studieforbund er i dag ikke beskyttet etter voksenopplæringsloven, slik for eksempel betegnelsene universitet, høyskole og fagskole er beskyttet etter sine respektive lovverk. Dersom noen uten godkjenning bruker betegnelsen studieforbund, kan dette likevel rammes av forbudet mot villedende fremstilling i markedsføringsloven, jf. lov 16. juni 1972 nr. 47 § 2.

4.3.6.2 Høringsforslaget

Departementet foreslo i høringsnotatet slik lovbestemmelse:

«§ 9 Beskyttelse av betegnelsen studieforbund
Betegnelsen studieforbund kan bare benyttes som navn av organisasjoner som er godkjent som studieforbund etter loven, jf. § 5.»

I høringsnotatet het det videre:

«Bestemmelsen fastsetter at bare organisasjoner som er godkjent som studieforbund etter § 5 i loven kan betegne seg som studieforbund. Departementet vil bemerke at en organisasjon som er godkjent etter § 5 er vurdert av departementet, og funnet å tilfredsstillende vilkårene i paragrafens annet ledd, sammenholdt med § 4. Dersom en organisasjon eller lignende uten godkjenning kaller seg studieforbund, kan

dette gi inntrykk av at den er godkjent etter denne loven. Bestemmelsen tar sikte på å styrke den rettslige beskyttelsen av betegnelsen studieforbund.»

4.3.6.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Voksenopplæringsforbundet, og en rekke studieforbund, støtter høringsforslaget. Populus – studieforbundet folkeopplysning synes således at dette er en viktig paragraf som gir studieforbund styrket legitimitet.

4.3.6.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har merket seg støtten i høringen til forslaget om å beskytte betegnelsen studieforbund. Departementet foreslår å lovfeste at betegnelsen studieforbund bare kan benyttes som navn av organisasjoner som er godkjent som studieforbund etter loven, jf. § 5. Departementet vil bemerke at betegnelsen også kan brukes av studieforbund som er godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov innenfor den overgangsordningen som følger av § 27 i lovforslaget.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 9 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.3.7 Dokumentasjon på gjennomført opplæring

4.3.7.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov har ikke bestemmelser om dokumentasjon på gjennomført opplæring med tilskudd etter loven.

4.3.7.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem følgende forslag til lovbestemmelse:

«§ 10 Dokumentasjon på gjennomført opplæring

Deltagere på kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven skal ha dokumentasjon på gjennomført opplæring. Departementet gir nærmere forskrifter.»

I høringsnotatet het det videre:

«Bestemmelsen fastsetter at deltagere på kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven skal ha dokumentasjon av gjennomført opplæring. Ansvarlig for å utarbeide slik dokumentasjon er

studieforbundet. Departementet gir nærmere forskrifter.»

4.3.7.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Voksenopplæringsforbundet støtter høringsforslaget, og foreslår følgende:

«I § 10 foreslår vi at «Deltakerne ... skal ha dokumentasjon...» endres til «... har krav på dokumentasjon...»

Aftenskolen Høyres Studieforbund uttaler at det bør:

«[...] ... utstedes kursbevis for alle kompetansedigende kurs/opplæring. Også andre kursdeltagere som ønsker det, skal ha rett til å få slik dokumentasjon.»

Bygdefolkets Studieforbund er enig i høringsforslaget, og ser frem til at det kommer en forskrift som nærmere regulerer hva et kursbevis skal inneholde.

4.3.7.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet registrerer at forslaget om å delta på kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven skal ha dokumentasjon på gjennomført opplæring, gjennomgående er positivt mottatt i høringen.

Departementet vil også peke på at god dokumentasjon av ikke-formell læring er viktig i forbindelse med realkompetansevurderinger.

Voksenopplæringsforbundet foreslår at «[...] skal ha dokumentasjon» i forslaget til lovt tekst endres til «[...] har krav på dokumentasjon.» Departementet har vurdert forslaget, og har vanskelig for å se at det skulle innebære noen realitetsendring sammenlignet med departementets forslag. Departementet fastholder derfor sitt forslag.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 10 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.3.8 Tilsyn og kontroll

4.3.8.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 12 slår fast at departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet etter loven.

4.3.8.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem følgende forslag til lovbestemmelse:

«§ 11 Tilsyn og kontroll

Departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under dette kapittel, og skal i den sammenheng ha tilgang til relevant dokumentasjon.»

I høringsnotatet fra departementet het det videre:

«Bestemmelsen fastsetter at departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under kapittel 2 i loven, og i den sammenheng skal ha tilgang til relevant dokumentasjon. Departementets tilsyn vil være knyttet til forvaltningen av statstilskuddet, det vil si å kontrollere om forutsetningene for tilskudd slik disse følger av lov, forskrift og godkjenningstilskår er oppfylt.»

4.3.8.3 Høringsinstansens syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Voksenopplæringsforbundet slutter seg til høringsforslaget uten ytterligere merknader.

4.3.8.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag om § 11 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.3.9 Reaksjonsformer

4.3.9.1 Gjeldende rett

Forskrift 20. desember 1996 nr. 1335 til lov om voksenopplæring vedrørende tilskudd, regnskap, revisjon og kontroll (gitt i medhold av gjeldende voksenopplæringslov §§ 19, 24 og 25) har regler om reaksjonsformer. Det følger av § 7-1 i forskriften at overtredelse kan medføre at tilskudd blir holdt tilbake eller stanse. Av § 7-2 i forskriften fremgår det at studieforbund og fjernundervisningsinstitusjoner kan pålegges å tilbakebetale den urettmessige delen av tilskuddet, dersom det tildeles for høyt tilskudd på grunnlag av at det er oppgitt uriktige opplysninger.

4.3.9.2 Høringsforslaget

I høringsforslaget foreslo departementet slik lovbestemmelse:

«§ 12 Reaksjonsformer

Dersom det blir oppdaget forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjen-

ningen, kan departementet gi pålegg om å rette på forholdet.

Departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Departementet kan også kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.»

Videre het det i høringsnotatet:

«Første ledd fastsetter at departementet kan gi pålegg om å rette på forholdet, dersom det oppdages forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjenningen.

Annet ledd fastsetter at departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Leddet fastsetter videre at departementet kan kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.»

4.3.9.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Voksenopplæringsforbundet slutter seg til høringsforslaget uten ytterligere merknader.

4.3.9.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag om § 12 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknaene i kapittel 6.

4.4 Kapittel 3. Nettskoler

4.4.1 Godkjenning av nettskoler

4.4.1.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 11 setter vilkår for godkjenning av frittstående fjernundervisningsinstitusjoner, og lyder:

«For å få statstilskudd etter § 25 må institusjonen tilfredsstillende følgende krav:

- a) Institusjonen må ha fjernundervisning som hovedmål og viktigste undervisningsmetode.

- b) Fjernundervisningsvirksomheten skal ha et ideelt, allmenntilgitt formål.
- c) Fjernundervisningen skal være organisatorisk og regnskapsmessig atskilt fra annen virksomhet.
- d) Læremidler og undervisning skal faglig og pedagogisk være av høy kvalitet, og i tråd med likestillingslovens intensjoner.
- e) Fjernundervisningen skal være landsdekkende.

Departementet gir forskrifter, herunder overgangsregler for fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter lov 12. november 1948 om brevsular.»

4.4.1.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem slikt forslag til lovbestemmelse:

«§ 13 Godkjenning av frittstående fjernundervisningsinstitusjoner

Departementet kan etter søknad godkjenne en frittstående fjernundervisningsinstitusjon for tilskudd etter loven.

Vilkårene for godkjenning etter første ledd er at institusjonen har et ideelt og allmenntilgitt formål, og at den har fjernundervisning som hovedmål og viktigste undervisningsmetode.»

I høringsnotatet het det videre:

«Bestemmelsen fastsetter i første ledd at departementet etter søknad kan godkjenne en frittstående fjernundervisningsinstitusjon etter loven.

Paragraf 13 annet ledd fastsetter vilkår for godkjenning av frittstående fjernundervisningsinstitusjoner for tilskudd. For at godkjenning skal kunne gis må institusjonen ha et ideelt og allmenntilgitt formål, og den må ha fjernundervisning som hovedmål og viktigste undervisningsmetode. Med «frittstående» forstås blant annet at offentlige institusjoner ikke kan godkjennes.

Paragraf 13 er ikke er rettighetsbestemmelse, men oppstiller de vilkår som må være oppfylt for at godkjenning skal kunne gis. Ved vurderingen av om godkjenning skal gis vil departementet også legge vekt på om det er rom for det i budsjettet.»

4.4.1.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning (NFF) tar i sin høringsuttalelse til orde for at betegnelsen «frittstående fjernundervis-

ningsinstitusjon» erstattes med «godkjent nettskole»:

«Skolene selv bruker i dag uttrykk som nettskole og nettstudier, fordi Internett har blitt den viktigste læringsarenaen for disse skolene. Vi mener altså at «nettskole» er et mer presist uttrykk, og mer i tråd med dagens språkbruk.»

NFF viser i sin høringsuttalelse til lovforslagets § 4 som angir overordnede mål for studieforbundenes virksomhet. NFF gir uttrykk for at det ville være ønskelig med bestemmelse med overordnede mål også for nettskolenes virksomhet, og foreslår følgende formulering:

«Nettskolene skal drive på grunnlag av følgende overordnede mål:

- a) Å gi tilgang til fleksible, kvalitetssikrede og kompetansegivende utdanninger, og slik møte den enkeltes behov i et samfunn og arbeidsliv i stadig endring.
- b) Å utvikle og gjennomføre utdanningstilbud tilrettelagt for den enkelte ut fra forutsetninger og behov.
- c) Å gi universelt tilrettelagte utdanningsmuligheter for personer med spesielle behov.»

4.4.1.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har merket seg at interesseorganisasjonen for de norske fjernundervisningsinstitusjonene, NFF, i sin høringsuttalelse foreslår å endre betegnelse fra «frittstående fjernundervisningsinstitusjon» til «godkjent nettskole.» Departementet har ingen innvendinger mot dette, og endrer lovforslaget samsvarende. Departementet vil understreke at det forhold at begrepet «frittstående» ikke lenger vil være en del av betegnelsen ikke innebærer noen endring med hensyn til hvilke subjekter som kan godkjennes; en nettskole som er eid av eller er en del av en offentlig (utdannings-) institusjon eller organisasjon kan ikke godkjennes.

NFF foreslår også å lovfeste overordnede mål for nettskolenes virksomhet. Departementet finner å ville ta dette til følge, og ser det som naturlig å innlemme visse overordnede mål som del av godkjenningsbestemmelsen i § 13.

Departementet vil ellers peke på at § 13 må sees i sammenheng med § 27 i lovforslaget. Etter sistnevnte beholder frittstående fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov sin godkjenning etter at ny lov trer i kraft.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 13 som i hovedsak samsvarer med forslaget i

høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.4.2 Tilskudd til fjernundervisning

4.4.2.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 25 Fjernundervisning ved godkjente fjernundervisningsinstitusjoner lyder:

«Frittstående institusjoner som er godkjent i samsvar med § 11, kan få tilskudd fra staten til:

- a) opplæring ved fjernundervisning på grunnlag av tidligere års gjennomførte timer,
- b) pedagogisk utviklingsarbeid etter søknad,
- c) fjernundervisningstiltak for prioriterte fagområder og målgrupper etter søknad.

Fellesorgan for tilskuddsberettigede fjernundervisningsinstitusjoner kan få tilskudd fra staten.

Departementet gir forskrifter.»

4.4.2.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem slikt forslag til tilskuddsmodell for fjernundervisningsinstitusjonene:

«§ 14 Tilskudd til fjernundervisning

Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter § 13 i loven, og fellesorgan for disse, kan få statstilskudd til utvikling av undervisningsløsninger og læringsressurser, og til drift av fellesorgan.

Departementet kan gi forskrift om kriterier for tilskudd, behandling av tilskuddssøknader, rapportering og kontroll.»

Fremlegget til tilskuddsmodell ble begrunnet slik i høringsnotatet:

«Bestemmelsen fastsetter i første ledd at frittstående fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter § 13 i loven, og fellesorgan for disse, kan få statstilskudd til utvikling av undervisningsløsninger og læringsressurser, og til drift av fellesorgan. Departementet viser også til § 28 i lovforslaget, som fastsetter at frittstående fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter voksenopplæringsloven beholder sin godkjenning når ny lov trer i kraft.

Paragraf 14 setter en ramme for hvilke formål innenfor fjernundervisningen som kan få tilskudd. Både tiltak som kan forbedre og effektivisere institusjonenes arbeid med å formidle lærestoffet, og tiltak som kan støtte elevenes læringsarbeid, kan få tilskudd. I tillegg kan fellesorgan for fjernundervisningsinstitusjoner etter søknad få tilskudd til drift, samt til sam-

ordningsoppgaver overfor fjernundervisningsinstitusjonene og oppgaver for departementet.

Fellesorgan for fjernundervisningsinstitusjoner er Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning (NFF).

Bestemmelsen innebærer at tilskuddet knyttes til utvikling av fjernundervisning som læringsarena, og ikke som i gjeldende lov til antall gjennomførte studietimer. Bakgrunnen for dette er at departementet ønsker å målrette tilskuddet bedre. Fjernundervisning er en fleksibel læringsarena og et egnet virkemiddel for å fremme tilgang til kunnskap og kompetanse for alle, jf. formålet med loven. Departementet ønsker å bruke tilskuddsordningen til å stimulere til videre utvikling av fjernundervisning som pedagogisk metode.

Den fleksibiliteten som er et karakteristisk trekk ved fjernundervisning, gjør at det ikke er lett å finne et egnet mål på omfanget av opplæringsaktiviteten, som kan brukes som tilskuddsgrunnlag. I gjeldende tilskuddsordning er dette løst ved å fastsette et normert studietimetal for hvert enkelt kurs. Det normerte timetallet brukes deretter som grunnlag for å fastsette tilskuddet. I tillegg settes det krav til omfang og antall kommunikasjoner per kurs. Departementet mener at slike normeringer kan legge begrensninger på den fleksibiliteten som er fjernundervisningens styrke som læringsarena. I mangel av mulige objektive aktivitetsmål som kan være tilskuddsgrunnlag, mener departementet det er mer hensiktsmessig å knytte tilskuddet til utviklingsprosjekter.»

4.4.2.3 Høringsinstansenes syn

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning (NFF) uttaler blant annet:

«Fra tidlig på 80-tallet har mange av nettskolene utviklet et nært samarbeid med høyskoler og universiteter om etter- og videreutdannings tilbud for voksne. I dette samarbeidet har nettskolene ansvaret for studentadministrasjon og nettpedagogisk tilrettelegging fordi nettskolene har både organisasjonsstrukturer og administrative systemer tilpasset fleksible gjennomføringsformer. Nettskolene har også bred voksenpedagogisk og nettpedagogisk erfaring. Det er hensiktsmessig å kombinere nettskolenes pedagogiske og systemfaglige kompetanse med de offentlige lærestedenes tunge fagkompetanse. En videre satsing på slikt samarbeid kan få viktige synergieffekter for den norske utdanningssektoren.

Vi mener det er hensiktsmessig å styrke denne typen samarbeid gjennom

- å styrke nettskolenes systemfaglige og nettpedagogiske kompetanse

- offentlige incentiver for videreutvikling av dette samarbeidet

Det er derfor gledelig at den nye loven legger opp til at nettskolene skal få støtte til dette særlig aktuelle utviklingsarbeidet. Først og fremst vil det vil styrke skolene selv i deres arbeid med å skape gode læringsarenaer og gode utdanningstilbud for voksne. Men det vil også kunne bety en styrking av muligheten for å videreutvikle et fruktbart og hensiktsmessig samarbeid mellom nettskolene og andre læresteder.

NFF foreslår i tillegg at tilskuddet til utvikling av undervisningsløsninger og læringsressuser suppleres med et grunntilskudd. Fra høringsuttalelsen gjengis:

«Vi foreslår at det gis et grunntilskudd til nettskolene, basert på følgende:

- a) skolen må være godkjent etter § 13
- b) skolen må ha et kvalitetssystem, godkjent av NFF etter bestemte kvalitetskriterier
- c) det skal registreres og rapporteres på omfang, kvalitet, bakgrunnsvariabler mv.
- d) skolen må vise til aktivitet over et minstenivå

Det kan være et gradert grunntilskudd etter størrelse, for eksempel en minstesats og en forhøyet sats for skoler med over 500 000 studietimer (eller tilsvarende ved innføring av nye mål).

Vi vurderer det slik at et grunntilskudd for eksempel kan utgjøre en fast prosent av det samlede tilskuddet. De resterende prosentene brukes til definerte utviklingsprosjekter, slik som formulert i lovteksten. Departementet kan sette spesielle krav eller rammer, og NFF utarbeider kriterier for tildeling, ut fra de aktuelle føringene.»

4.4.2.4 Departementets vurderinger og forslag

Formålet med forslaget til ny tilskuddsmodell er å gjøre tilskuddsordningen mer målrettet ved å bruke tilskuddsordningen til å stimulere til å utvikle gode læringsarenaer. Forslaget har videre som bakgrunn at det er vanskelig å finne objektive aktivitetsmål som kan brukes som grunnlag for å fordele tilskuddet basert på omfanget av opplæringsaktiviteten.

Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning foreslår at det åpnes for at skolene kan få et grunntilskudd i tillegg til ordningen med tilskudd til utvikling av undervisningsløsninger og læringsressuser. Forbundet viser til at nettskolene har arbeidsoppgaver knyttet til kvalitetsrapportering og statistikkrapportering, og at det er

behov for et tilskudd for å sikre tilstrekkelige ressurser til disse oppgavene.

Departementet fastholder at innrapportert beregnet timetall på bakgrunn av et fastsatt normert timetall for hvert enkelt kurs ikke er et egnet grunnlag for aktivitetsbasert tilskudd. Departementet er imidlertid enig med NFF i at det kan være behov for en normering av kursene som del av kvalitetssikringen av opplæringstilbudene. Det normerte timetallet bør etter departementets mening imidlertid ikke være en del av grunnlaget for tilskudd.

NFF peker på at høringsnotatet ikke sier noe om hvorvidt departementet ønsker å ta bort dagens normering og statistikkrapportering. Etter departementets oppfatning vil det fortsatt være behov for en dokumentasjon av den opplæringsaktiviteten som nettskolene står for, selv om innrapportert kursaktivitet ikke lenger skal være grunnlag for beregning av tilskuddet. Departementet viser til at lovforslaget inneholder hjemmel for tilskudd til fellesorgan for nettskoler. Bakgrunnen for dette forslaget er at det vil være hensiktsmessig at et fellesorgan ivaretar en del koordineringsoppgaver. Departementet legger til grunn at statistikkrapporteringen vil være blant de oppgaver der et fellesorgan kan ha et koordineringsansvar. Ressurser til statistikkrapporteringen vil derfor kunne inkluderes i tilskuddet til fellesorgan. Departementet legger til grunn at fellesorganet kan fordele noe av dette tilskuddet til nettskolene for å dekke utgifter som disse har til rapporteringen.

Departementet fremmer etter dette forslag om § 14 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.4.3 Tilsyn og kontroll

4.4.3.1 Gjeldende rett

Gjeldende voksenopplæringslov § 12 slår fast at departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet etter loven.

4.4.3.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem følgende forslag til lovbestemmelse:

«§ 15 Tilsyn og kontroll

Departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under dette kapittel, og skal i den sammenheng ha tilgang til relevant dokumentasjon.»

Videre het det i høringsnotatet:

«Bestemmelsen fastsetter at departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under kapittel 3 i loven, og i den sammenheng skal ha tilgang til relevant dokumentasjon.

Departementets tilsyn vil være knyttet til forvaltningen av statstilskuddet, det vil si å kontrollere om forutsetningene for tilskudd slik disse følger av lov, forskrift og godkjenningvilkår er oppfylt.»

4.4.3.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

4.4.3.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag om § 15 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.4.4 Reaksjonsformer

4.4.4.1 Gjeldende rett

Forskrift 20. desember 1996 nr. 1335 til lov om voksenopplæring vedrørende tilskudd, regnskap, revisjon og kontroll (gitt i medhold av gjeldende voksenopplæringslov §§ 19, 24 og 25) har regler om reaksjonsformer. Det følger av § 7-1 i forskriften at overtredelse kan medføre at tilskudd blir holdt tilbake eller stanset. Av § 7-2 i forskriften fremgår det at studieforbund og fjernundervisningsinstitusjoner kan pålegges å tilbakebetale den urettmessige delen av tilskuddet, dersom det tildeles for høyt tilskudd på grunnlag av at det er oppgitt uriktige opplysninger.

4.4.4.2 Høringsforslaget

I høringsforslaget foreslo departementet slik lovbestemmelse:

«§ 16 Reaksjonsformer

Dersom det blir oppdaget forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjenningen, kan departementet gi pålegg om å rette på forholdet.

Departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Departementet kan også kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid

med loven, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.»

Videre het det i høringsnotatet:

«Første ledd fastsetter at departementet kan gi pålegg om å rette på forholdet, dersom det oppdages forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjenningen.

Annet ledd fastsetter at departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Leddet fastsetter videre at departementet kan kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.»

4.4.4.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

4.4.4.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag om § 16 i samsvar med forslaget i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.5 Kapittel 4. Diverse skoler

4.5.1 Godkjenning av skoler

4.5.1.1 Gjeldende rett

Private videregående skoler som gir yrkesrettet undervisning som ikke blir gitt av offentlige videregående skoler er i dag regulert i privatskoleloven kapittel 6A. Kapitlet ble tilføyd ved lov 26. november 2004. Kapitlet trådte i kraft 1. desember 2004, og videreførte tidligere regler om godkjenning av skoler som har til formål å gi videregående yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler. Departementet viser til § 2-2 i friskoleloven slik den lød frem til 1. desember 2004, og til tidligere privatskolelov § 3 bokstav e).

Stortinget vedtok ved lov 12. juni 2007 nr. 92 at kapittel 6A i privatskoleloven oppheves 1. juli 2010, jf. privatskoleloven § 8-2. Frem til 1. juli 2010 kan det godkjennes nye skoler og driftsendringer ved eksisterende skoler, jf. privatskoleloven § 6A-1 første ledd.

Privatskoleloven § 6A-1 annet ledd gir departementet hjemmel til å fastsette frister i forbindelse med saksbehandlingen av søknader om godkjenning av driftsendringer.

4.5.1.2 Høringsforslaget

Departementet foreslo i høringsnotatet at gjeldende bestemmelser i kapittel 6A i privatskoleloven videreføres i lovforslagets kapittel 4, men med enkelte endringer.

I høringsnotatet foreslo departementet i forslag til § 17 i ny lov at skoler som 30. juni 2010 var godkjent og i drift etter kapittel 6A i privatskoleloven skal ha rett til statstilskudd og til å drive virksomhet etter kapittel 4 i loven, jf. forslaget § 17. Etter forslaget skal skolene ha rett til fremtidig tilskudd for faktiske elever begrenset til det elevtallet de har godkjenning for.

Departementet foreslo videre at det kan godkjennes nye skoler og driftsendringer ved eksisterende skoler, men at det ikke skal foreligge en rett til godkjenning. Ved vurderingen av om godkjenning skal gis skal det etter forslaget fra departementet blant annet legges vekt på om det er rom for det i budsjettet.

Departementet foreslo i høringsnotatet at godkjenningen faller bort dersom ikke skolen starter opp sin virksomhet i løpet av tre skoleår etter at godkjenningen er gitt.

4.5.1.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Utdanningsdirektoratet har merknader til lovforslaget, og uttaler blant annet at:

«Det framgår at godkjenningen faller bort dersom skolen ikke starter opp virksomheten sin etter loven i løpet av tre skoleår etter at godkjenning ble gitt. Det samme bør gjelde dersom driften etter loven blir nedlagt. Det vises i denne sammenheng til privatskoleloven § 2-1 fjerde ledd.»

Utdanningsdirektoratet foreslår videre at forbudet mot fjernundervisning i privatskoleloven videreføres i kapittel 4 i den nye loven. Direktoratet mener at det er uheldig at bestemmelsen ikke er videreført blant annet ut i fra et tilsynsperspektiv og at forslaget henger dårlig sammen med andre bestemmelser i forslaget, for eksempel kravet om godkjenning av skoleanlegg. Direktoratet kan heller ikke se at endringen er begrunnet i forslaget.

Når det gjelder godkjenning av nye skoler mener Utdanningsdirektoratet at det er uklart

hvilke andre hensyn enn det som er angitt i lovkommentaren om budsjettmessige hensyn, som det kan være relevant å vektlegge i den samlede vurderingen.

Ytterligere mener Utdanningsdirektoratet at det bør innføres et minimumskrav til elevtall, og uttaler i denne forbindelse blant annet at:

«I Ot. Prp 37 (2006/2007) ble det lovfestet et minimumskrav til elevtall i § 2-2 i privatskoleloven. Dette hadde ikke konsekvenser for kapittel 6A skoler da kapittel 6A var foreslått opphevet 1. juli 2010. Siden kapittel 6A skolene skal overføres til kapittel 4 i lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet er det direktoratets oppfatning at det bør innføres minimumskrav til elevtall også for skoler godkjent etter denne loven.»

Kristne Friskolers Forbund (KFF) uttaler at forbundet er særlig opptatt av 6A-skolene. KFF er positiv til lovforslaget, men har følgende kommentar til søknadsprosessen:

«KFF mener at selv om godkjenningen gis etter en samlet vurdering, må det normale være å gi godkjenning innen gitte vilkår. Hvis begrunnelsen for nei på en søknad bare er av budsjettmessige hensyn, mener vi et ja kan betinges av tid til saken blir innvilget. Hvis man tar forbehold om budsjettdekning, kan en regne med at godkjenning gis i et av de kommende budsjetter. Dermed behøver ikke skolen søke på nytt. Hvis imidlertid avslag gis av andre grunner, for eksempel pga feil ved søknaden, kan vel neppe søknaden videreføres. Da må det eventuelt utarbeides en ny søknad.»

4.5.1.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har merket seg at flertallet av høringsinstansene støtter lovforslaget, men at enkelte høringsinstanser har forslag om ulike presiseringer.

Departementet viser til Utdanningsdirektoratets uttalelse om at det bør presiseres i bestemmelsen at godkjenningen faller bort dersom driften etter loven blir nedlagt. Departementet er enig i direktoratets forslag, og foreslår på denne bakgrunn at lovforslagets § 17 annet ledd endres i tråd med dette.

Departementet har også merket seg at Utdanningsdirektoratet foreslår at det presiseres i loven at skoler godkjent etter kapittel 4 i lovforslaget ikke kan drive med fjernundervisning eller kjøp av opplæringstjenester. Departementet viser til at bestemmelsen om forbud mot fjernundervisning og kjøp av opplæringstjenester for private skoler i

dag er regelfestet i privatskoleloven § 1-2 tredje ledd. Denne bestemmelsen gjelder også for 6A-skoler. Det har ikke vært departementets intensjon at bestemmelsen ikke lenger skal gjelde for 6A-skolene når denne type skoler foreslås flyttet over i ny lov. Departementet foreslår derfor at det inntas i lovforslagets § 17 at kapittel 4 ikke gjelder fjernundervisning og kjøp av opplæringstjenester.

Departementet har videre merket seg at Utdanningsdirektoratet mener at det er uklart hvilke andre hensyn enn budsjettmessige hensyn det kan være relevant å legge vekt på i den samlede vurderingen av godkjenning av nye skoler. Departementet vil peke på at godkjenningsordningen ikke innebærer noen rett til godkjenning. Som fremhevet i høringsnotatet, under merknader til § 17, vil departementet behandle søknader etter en skjønnsmessig vurdering. Søknaden vil likevel bli behandlet etter alminnelige forvaltningsmessige regler, som blant annet beskytter mot usaklig forskjellsbehandling.

Departementet vil videre presisere at det vil være visse sentrale vilkår som må være oppfylt for at en skole skal bli godkjent som skole som gir yrkesrettet undervisning som ikke blir gitt av offentlige videregående skoler. Departementet viser i denne sammenheng til forarbeidene til kapittel 6A i Ot.prp. nr. 64 (2003-2004), kapittel 10.4, hvor det ble poengtert hvilke kriterier som skal legges til grunn ved behandling av søknad om godkjenning av nye skoler. Departementet vil presisere at disse kriteriene fortsatt vil være aktuelle i vurderingen av søknad om godkjenning av nye skoler etter lovforslaget:

- «Skolens innhold og egenart må avvike fra ordinær videregående opplæring.
- Skolens verdigrunnlag og planer må være utformet i samsvar med det verdigrunnlag som friskoleloven bygger på. Innenfor dette kan en skole som ønsker en særskilt livssynsmessig profil eller et pedagogisk særpreg utarbeide og få godkjent egne læreplaner og egne arbeidsformer. Departementet skal ikke gå inn og stille spørsmål vedrørende en livssynskoles trosretning.
- Det vil bli stilt krav til både struktur og innhold/kvalitet i en skoles undervisningsplaner.
- Det gis ikke godkjenning til nye kurstilbud der undervisningsomfanget er på mindre enn et halvt skoleår.
- I kurstilbud der elevene utplasseres utenom skolens ordinære opplæring i lengre perioder, vil halvparten av utplasseringstiden, på visse vilkår, kunne bli regnet som undervisning.»

Når det gjelder Utdanningsdirektoratets uttalelse om at bør lovfestes et minimumskrav til elevtall, vil departementet peke på at det i lovforslaget er inntatt et slikt minimumskrav. Departementet viser til at det i lovforslagets § 23 er vist til at privatskoleloven § 2-2 om krav til virksomheten, gjelder så langt den passer. I følge privatskoleloven § 2-2 tredje ledd heter det at godkjenningen faller bort dersom en skole har færre enn 15 elever tre skoleår i sammenheng. Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende rett, jf. privatskoleloven § 6A-7.

Departementet har merket seg at Kristne Friskolers Forbunds uttalelse om at en skole ikke bør måtte behøve å søke på nytt hvis begrunnelsen for et avslag er budsjettmessige hensyn. Til dette vil departementet understreke at skolen også i slike tilfeller må søke på nytt. Skolen kan i slike sammenhenger lette sitt arbeid ved å benytte dokumenter fra tidligere søknad som grunnlag for utarbeidelse av ny søknad. Departementet vil også understreke at dersom en søknad blir avslått på ett bestemt grunnlag, for eksempel budsjettmessige hensyn, vil det i vedtaket som hovedregel ikke bli tatt stilling til om skolen oppfyller de øvrige kravene i loven.

Departementet foreslår at det inntas i lovforslagets § 17 at departementet i forskrift kan fastsette frister i forbindelse med saksbehandlingen av søknader om godkjenning av driftsendringer og av nye skoler etter kapittel 4. Dette innebærer en videreføring av gjeldende og tidligere forskriftshjemmel for å kunne fastsette frister. En slik forskriftshjemmel var ved en inkurie ikke inntatt i høringsforslaget. Det har ikke vært departementets intensjon ikke å videreføre en slik forskriftshjemmel.

Departementet fremmer etter dette forslag til § 17 i samsvar med høringsnotatet, men med de presiseringer som er foreslått ovenfor. Dette innebærer at det inntas i bestemmelsens annet ledd at godkjenningen faller bort dersom skoledriften blir nedlagt. Videre blir det lagt til et tredje ledd hvor det blir fastslått at departementet i forskrift kan fastsette frister i forbindelse med saksbehandlingen av søknader om godkjenning av driftsendringer og av nye skoler. Det blir også lagt til et fjerde ledd hvor det blir presisert at kapittel 4 ikke gjelder fjernundervisning eller kjøp av opplæringstjenester. Departementet viser ellers til lovutkastet og til merknadene i kapittel 6.

4.5.2 Krav til innhold og vurdering i opplæringen

4.5.2.1 Gjeldende rett

Etter privatskoleloven § 6A-2 første ledd skal skoler godkjent etter kapittel 6A i loven drive skolevirksomhet etter læreplaner godkjent av departementet. Det må fremgå av planene hva slags vurderingsformer og dokumentasjon skolen skal benytte. I følge bestemmelsen skal skolen ha læreplaner som er på nivå med planer for offentlig videregående opplæring.

Undervisningsspråket skal i følge bestemmelsen være norsk eller samisk.

Privatskoleloven § 6A-2 annet ledd fastsetter at departementet kan gi forskrift om vurdering av elever, klage på vurdering, eksamen og dokumentasjon.

4.5.2.2 Høringsforslaget

Departementet la i høringsnotatet frem forslag om at dagens privatskolelov § 6A-2 i hovedsak videreføres i ny lov § 18. I tillegg ble det foreslått å lovfeste en hjemmel for departementet til å gi forskrift om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

4.5.2.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader eller støtter i hovedtrekk lovforslagets § 18.

Kristne Friskolers Forbund (KFF) er i hovedsak enig i forslaget om at læreplanene skal godkjennes av departementet, men mener at forutsetningen om at skolen skal ha læreplaner som er på nivå med planer for offentlig videregående opplæring kan virke som et problem og en begrensning. KFF mener det er viktig at den nye loven gir muligheter for å etablere nye utdanningstilbud som ikke faller inn under videregående opplæring i offentlig forstand, eller studieforbund slik de er definert i lovforslaget. KFF uttaler i denne sammenheng:

«6A skolene er skoler uten paralleller med off vg opplæring og vil jo vekk fra en streng sammenligning med offentlige videregående skoler. Vi mener dette læreplankravet muligens kan bryte med den klare intensjonen i formålsparagrafen i loven om en større åpenhet enn den fagplaner i offentlig videregående skole åpner for. I så måte ville folkehøgskolenes mer åpne ordninger med kursformer, kurslengde og timetall passe bedre. Samtidig er det mye større krav til folkehøgskolene som institusjoner som mange av 6A skolene neppe er beredt på å oppfylle.

Spørsmålet er derfor hva som ligger i formuleringen «på nivå med planer for offentlig

videregående opplæring» Det positive i formuleringen er at den viser skoletenkning. Vi vil imidlertid hevde at det er lite innføring i «bibelskolefag» i videregående skole og i grunnskolen. Dermed er det ikke noe forutgående i vgs og lite fra grunnskolen som planene må forholde seg til. Det gir kanskje en åpning som gjør at dette læreplankravet mer er en formalitet. Vi aksepterer at læreplanene etter hvert skal uttrykkes i form og struktur slik det gjøres dagens videregående skole hvor bl.a. kunnskapsmålene fremgår. Vi mener likevel det må være en friere bruk av timetall og kurstyper. Å fremme den enkeltes utvikling kan det også være vanskelig å uttrykke i kunnskapsmål. Det må tydeliggjøres. Disse skolene har alltid vært videregående uten paralleller.»

Bildøy Bibelskole uttaler i høringen at setningen om at skolen må ha læreplaner som er på nivå med planer for offentlig videregående opplæring, bør erstattes all den tid noe av hensikten med den nye loven er å flytte 6A-skoler bort fra koblingen med videregående opplæring i det formelle utdanningssystemet.

Også *Utdanningsdirektoratet* har kommentarer knyttet til godkjenning av læreplaner, og uttaler:

«Direktoratet mener at det fortsatt må stilles krav om at sluttkompetansen ved skolene skal avvike vesentlig fra det som tilbys i den offentlige videregående skolen, og skal det fortsatt stilles krav om at utdanningen fører frem til en form for yrkeskompetanse, jf. direktoratets forvaltningspraksis og retningslinjer utarbeidet av det daværende Utdannings- og forskningsdepartementet i november 2003. Dette bør også framgå av lovteksten i § 17.

I motsatt fall vil det kunne åpne for at det gis tilskudd til opplæring som ligger tett opp mot tilbud som det offentlige tilbyr i videregående skole og elevene melder seg opp som privatister.

Hovedkravene som stilles til læreplanene bør fremgå av loven. Dette bør deretter utdypes i forskrift. Det er viktig at kvalitetskrav til opplæringen/læreplanen videreføres. jf. direktoratets forvaltningspraksis og retningslinjer.»

Bibelskolen i Grimstad, Misjonsskolen Gå Ut Senteret, Sentermenighetenes Bibelskole, Bildøy Bibelskole og KFF uttaler at det er naturlig at skolene får anledning til å arrangere kortere kurs. KFF mener at skolene innenfor sine godkjente læreplaner også må kunne gi delopplæring gjennom kurs, for eksempel ved at skolene utvikler moduler i deler av disse læreplanene.

Sentermenighetens Bibelskole uttaler:

- «Etter vårt syn bør skolene som reguleres etter kapittel 4 også gis større anledning til å tilby sin godkjente undervisning i kortere kurs.
- Vi vil anføre følgende grunner for dette:
- Bibelskolene har en kompetanse som bør komme flere til gode enn de som har anledning til å sette av et år på heltid.
- Det finnes et kvantitativt undervisningsbehov for den undervisning Bibelskolene tilbyr. Dette gjelder ikke minst mennesker som allerede har lønnet eller ulønnet arbeid i kristne institusjoner/menigheter/misjon/hjelpeorganisasjoner. Det gjelder også mennesker som er i andre typer stillinger/livssituasjoner, og som ønsker å tilføre livet sitt både den personlige utvikling og faglige kompetanse som Bibelskolene gir.
- I samfunnet er det en trend hvor mer og mer kunnskap og kompetanse tilbys i mindre doser enn heltidsstudier (Eks høyskoler, folkehøyskoler, friundervisning). Tilbudene om kortkurs er tilpasset folks arbeidssituasjon. Man behøver ikke å ta permisjon for å øke sin kompetanse. Det lar seg gjøre i fritiden over en lengre periode. Vi mener dette er en positiv utvikling som også Bibelskolene bør få større anledning til å ta del i. Livslang læring forutsetter tilpassede og tilgjengelige utdanningsstilbud.»

Når det gjelder undervisningsspråk mener Misjonsskolen Gå Ut Senteret, Bildøy Bibelskole og KFF at det er unaturlig å låse undervisningen til norsk eller samisk. KFF viser til at noen av skolene underviser i dag helt eller delvis på annet språk, fortrinnsvis engelsk. KFF mener at det må være mulig å videreføre dette, og uttaler:

«En del av skolene har et internasjonalt sikte og/eller er del av et internasjonalt miljø i Norge. Både at vi lever i en globalisert verden og at integrering er enklere med et videre språktilfang i undervisningen, gjør det viktig å stryke setningen om at opplæringen skal være på norsk eller samisk. KFF foreslår at setningen: Opplæringen skal være på norsk eller samisk, strykes. Det kan med fordel stå i merknadene til paragrafen at skolene må gjøre tydelig kjent for kommende elever hvilke undervisningsspråk som brukes. Et evt alternativ til å stryke setningen om undervisningsspråk, er å sette inn at det må være mulig å søke om å få nytte annet undervisningsspråk. De som har slik «godkjenning» i dag må få videreført denne.»

4.5.2.4 Departementets vurderinger og forslag

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader eller, støtter i hovedtrekk, forslaget.

Departementet har merket seg at enkelte høringsinstanser har merknader knyttet til den delen av lovforslaget som gjelder krav om at skolen skal ha læreplaner som er på nivå med planer for offentlig videregående opplæring. KFF peker blant annet på at det er lite innføring i «bibelskolefag» i videregående skole og i grunnskolen. Dermed er det ikke noe forutgående i videregående opplæring og lite fra grunnskolen som planene må forholde seg til. Direktoratet peker i denne sammenheng på at det fortsatt må stilles krav om at sluttkompetansen ved skolene skal avvike vesentlig fra det som tilbys i den offentlige videregående skolen. Departementet er enig i at det på denne bakgrunn kan virke kunstig å relatere opplæring ved blant annet bibelskoler og kunstskoler til et nivå med offentlig videregående opplæring. Dessuten vil opplæringstiden variere fra tilbud til tilbud, og deler av opplæringen omfatter i dag også opplæring på et høyere nivå. Departementet foreslår derfor å endre lovforslagets § 18 slik at det av loven fremgår at skolen skal ha læreplaner som er på nivå over grunnskoleopplæring.

Departementet har merket seg at enkelte høringsinstanser mener at skolene bør kunne arrangere kortere kurs. Departementet vil understreke at lovforslaget i hovedsak er en videreføring av gjeldende rett for 6A-skoler, som innebærer at skolen må gi opplæring etter den godkjente læreplanen i sin helhet, og at skolen ikke kan velge å gi opplæring i kun deler av læreplanen. Departementet viser til at tilbudet må være av et visst omfang for at det skal defineres som skolevirksomhet, blant annet for å skille skolevirksomhet fra studieforbundenes opplæringsaktivitet. Det er derfor en forutsetning for godkjenning at kurstilbudet som gis ved skolen er på minimum ett halvt skoleår, jf. lovforslagets § 23 annet ledd, som er en videreføring av gjeldende rett. Departementet vil presisere at et undervisningstilbud som i antall timer tilsvarende et halvt skoleår må gjennomføres innenfor ett skoleår for at tilbudet skal kunne godkjennes som skolevirksomhet etter kapittel 4. Departementet vil også understreke at det er ikke departementets intensjon at den nye lovtilknytningen for disse skolene skal føre til endringer når det gjelder elevenes rett til utdanningsstøtte. Departementet vil for øvrig vise til at skolen kan søke om å drive annen virksomhet som er nært knyttet til skolevirksomheten, for eksempel arrangere korte kurs, jf. lovforslagets § 23 som viser til privatskoleloven § 2-2.

Slik virksomhet vil ikke utløse rett til statstilskudd etter lovforslaget.

Når det gjelder undervisningsspråk, har departementet merket seg innvendingene fra enkelte høringsinstanser som mener at det må være mulig for skolene å gi opplæring på et annet språk enn norsk eller samisk. Departementet ser at det kan være unaturlig å begrense undervisningsspråket til norsk og samisk ved disse skolene. Departementet har derfor valgt å ta hensyn til innvendingen, og foreslår at det inntas i bestemmelsen at dersom særlige grunner tilsier det, kan en skole, helt eller delvis, få godkjent annet undervisningsspråk enn norsk og samisk.

Departementet fremmer etter dette forslag til § 18 i samsvar med høringsnotatet, men med de endringer som er foreslått ovenfor. Departementet viser ellers til lovutkastet og til merknadene i kapittel 6.

4.5.3 Inntak av elever

4.5.3.1 Gjeldende rett

Privatskoleloven § 6A-3 lyder:

«Skolane skal ha heile landet som inntaksområde. Dei skal stå opne for alle som fyller vilkåra for inntak i offentlege skolar.

Ved inntak skal ungdom med rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3-1 prioriterast føre vaksne søkjarar med rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 4A-3. Skolane kan også ta inn vaksne søkjarar utan rett til vidaregåande opplæring.

Skolane skal ha eit inntaksreglement som viser prioriteringa av søkjarar, dersom søkinga er større enn kapasiteten til skolen. Reglementet skal innehalde reglar for prioritering ut frå saklege omsyn. Inntaksreglementet skal liggje innanfor den avgrensinga som følgjer av første og andre ledd. Skolen avgjer i samsvar med reglementet kven av søkjarane som skal takast inn.

Departementet kan gi forskrifter om inntak av utanlandske søkjarar.

Ved avgjerd etter desse reglane gjeld forvaltningslova. Avgjerd om inntak er enkeltvedtak, jf. forvaltningslova § 2. Departementet er klageinstans.»

4.5.3.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet en viss oppmyking i forhold til inntaksbestemmelsene i dagens § 6A-3, jf. lovforslagets § 18. Departementet foreslo blant annet at regelen om at ungdom med rett til videregående opplæring etter opplæringslo-

ven § 3-1 skal prioriteres foran voksne søkere med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3, ikke videreføres.

Forslaget til § 19 i høringsnotatet lød:

«Skolene skal ha hele landet som inntaksområde.

Skolene skal ha et inntaksreglement som viser prioriteringen av søkere. Reglementet skal inneholde regler for prioritering ut fra saklige hensyn. Skolen avgjør i samsvar med reglementet hvilke av søkerne som skal tas inn.

Ved avgjørelse etter disse reglene gjelder forvaltningsloven. Avgjørelse om inntak er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2. Departementet er klageinstans.»

4.5.3.3 Høringsinstansens syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget til § 19.

Sentermenighetens Bibelskole uttaler at skolen er positiv til at kravene til inntaksreglement blir mer tilpasset deres skoleslag.

KFF er også positiv til lovforslaget og mener at forslaget om at skolen ikke lenger må prioritere rettighetselever i videregående opplæring, er en viktig endring, fordi skolene får mulighet til å ha forskjellige profiler. KFF uttaler videre:

«At inntaksreglementet ikke bare gjelder for prioritering ved oversøking, mener vi er bra. Vi forstår dermed paragrafen slik at hvis skolen ønsker å spesialisere seg mot aldersgrupper, så er det lovlig fordi det er saklig. Opptaksprøver til musikklinjer eller dokumentasjon på faktisk erfaring i musikalsk, kunstnerisk virksomhet eller faktisk erfaring fra kristent arbeid som grunnlag for inntak på enkeltlinjer, må også være saklig og kan dermed legges til grunn ved inntak, slik vi forstår paragrafen. KFF mener også at om skoler skulle ønske å stille krav om en personlig tro ved inntak på noen kurs, så er det saklig.»

4.5.3.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår å videreføre gjeldende rett om at skolen skal ha et inntaksreglement som fastsetter regler for inntak som viser prioritering av søkere ut fra saklige hensyn. Prioriteringen gjelder dersom det er flere søkere enn skolen har kapasitet til.

Regelen i gjeldende privatskolelov om at skolene godkjent etter kapittel 6A skal stå åpne for alle som fyller vilkårene for inntak i offentlige skoler, er

ikke foreslått videreført i ny lov. En følge av dette er at skolene ikke vil være forpliktet til å utnytte antall elevplasser fullt ut, selv om det er søkere til alle plassene. Skolene kan følgelig stille konkrete krav for inntak til skolen. Slike krav må være begrunnet ut fra saklige hensyn, og fremgå tydelig i inntaksreglementet. For eksempel kan erfaring fra menighetsarbeid som vilkår for inntak være en saklig grunn ut fra skolens profil. Det kan også gjennomføres opptaksprøver dersom dette er saklig begrunnet. Departementet ser at det bør gå klarere frem av lovteksten at skolen kan stille saklige vilkår for inntak, og foreslår at dette presiseres i bestemmelsens annet ledd.

Departementet fremmer etter dette forslag til § 18 i samsvar med høringsnotatet, men med de presiseringer som er foreslått ovenfor. Departementet viser ellers til lovutkastet og til merknadene i kapittel 6.

4.5.4 Kompetansekrav til undervisningspersonalet

4.5.4.1 Gjeldende rett

Privatskoleloven § 6A-4 lyder:

«For undervisningspersonalet ved skolar godkjente etter § 6A-1, fastset styret krav til kompetanse, dersom departementet i det enskille tilfellet ikkje har fastsett noko anna.

Dersom det ikkje er søkjarar som fyller kompetansekrava etter første ledd, kan andre tilsetjast mellombels. Med mindre det er avtalt ein kortare tilsetjingsperiode, skal tilsetjinga vare til og med 31. juli.

Ved tilsetjing gjeld arbeidsmiljøloven §§ 13-3 og 13-4 og diskrimineringsloven §§ 4 og 7.»

4.5.4.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre bestemmelsen i privatskoleloven § 6A-4 i ny lov § 20.

4.5.4.3 Høringsinstansenes syn

Samtlige høringsinstanser støtter, eller har ikke merknader til lovforslagets § 20.

4.5.4.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag til § 20 i samsvar med høringsnotatet. Departementet viser ellers til lovutkastet og til merknadene i kapittel 6.

4.5.5 Lønns- og arbeidsvilkår

4.5.5.1 Gjeldende rett

Lønns- og arbeidsvilkår ved skoler godkjent etter privatskoleloven kapittel 6A er regulert i privatskoleloven § 6A-5. I følge bestemmelsen skal styret fastsette lønns- og arbeidsvilkårene.

4.5.5.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem forslag om å videreføre bestemmelsen i privatskoleloven § 6A-5 i ny lov § 21.

4.5.5.3 Høringsinstansenes syn

Samtlige høringsinstanser støtter, eller har ikke merknader til lovforslagets § 21.

4.5.5.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag til § 21 i samsvar med høringsnotatet. Departementet viser ellers til lovutkastet og til merknadene i kapittel 6.

4.5.6 Bortvisning

4.5.6.1 Gjeldende rett

Privatskoleloven § 6A-6 lyder:

«Skolen kan fastsette i ordensreglementet at elever som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort frå undervisninga. Elevar kan visast bort i inntil fem dagar. Den daglege leiaren av skolen vedtek sjølv bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven.

Når ein elev vedvarande har vist ei framferd som i alvorleg grad går ut over orden og arbeidsro på skolen, eller når ein elev alvorleg forsømmer pliktene sine, kan eleven etter vedtak av styret visast bort frå resten av det kurset eleven er teken inn på.

Før det blir gjort vedtak om bortvising, skal skolen vurdere andre hjelpe- eller refsingstiltak.

Ved avgjerd etter desse reglane gjeld forvaltningslova. Avgjerd om bortvising er enkeltvedtak, jf. forvaltningslova § 2. Departementet er klageinstans.»

4.5.6.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslår departementet å videreføre bestemmelsen i privatskoleloven § 6A-6 i ny lov § 22.

4.5.6.3 Høringsinstansenes syn

Samtlige høringsinstanser støtter, eller har ikke merknader til lovforslagets § 22.

4.5.6.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag til § 22 i samsvar med høringsnotatet. Departementet viser ellers til lovutkastet og til merknadene i kapittel 6.

4.5.7 Offentlig tilskudd, skolepenger mv.

4.5.7.1 Gjeldende rett

Privatskoleloven § 6A-8 lyder:

«Alle offentlege tilskot og skolepengar frå elevane skal kome elevane til gode. Dette inneber mellom anna at skolen ikkje kan

- a) gi utbytte eller på annan måte overføre overskot til eigarane eller deira nærstående, verken når skolen er i drift eller når drifta blir nedlagd
- b) pådra seg kostnader i form av leigeutgifter for eigedom eller lokale som tilhører skolens eigarar eller deira nærstående, eller på annan måte pådra seg kostnader som kan innebære at alle offentlege tilskot eller eigendelar frå elevane ikkje kjem elevane til gode.

Departementet kan gi nærare forskrift om forbod mot utbytte eller anna overføring som nemnt i bokstav a.

Skolane får statstilskot til godkjend opplæring. For skolar godkjende etter § 6A-1 blir 75 prosent av dei driftsutgiftene som kjem inn under tilskotsgrunnlaget, dekte ved statstilskot. Tilskotet blir rekna ut frå ein normalsats. Føresetnaden er at elevane får undervisning som minst svarer til eit halvt skoleår. Departementet kan gi forskrift om dokumentasjon for og om rapportering av elevtal.

Skolane kan krevje inn skolepengar. Styret fastset storleiken på skolepengane. Skolepengane kan utgjere inntil 25 prosent av tilskotsgrunnlaget, med eit beløp fastsett av departementet i tillegg for dekning av utgifter til husleige/kapitalkostnader. Departementet kan i særskilde tilfelle gjere tidsavgrensa unntak frå kravet.

Skolane kan påleggje elevane å halde seg med undervisningsmaterieell og utstyr til eige bruk som opplæringa til vanleg gjer det nødvendig å ha, og dei kan krevje betaling frå elevane for utgifter til å kopiere slikt materieell. Skolane kan ikkje krevje noka form for betaling for opplæringa frå elever eller foreldre utover det som følgjer av denne føresegna.»

4.5.7.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre bestemmelsen i privatskoleloven § 6A-8 i ny lov § 23.

4.5.7.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, lovforslagets § 23.

KFF støtter det meste av det som fremgår av bestemmelsen, og uttaler blant annet at det er viktig med non-profit lovgivning. KFF mener imidlertid at skolene ikke må være bundet av gratisprinsippet selv om de er bundet av non-profitregler, og uttaler:

«Det er gratisprinsippet som slår gjennom i siste ledd av paragrafen. Hele lovforslaget her er tatt ut av privatskoleloven og handler ikke lenger også om elever i grunnopplæringen. Også rettselevenenes fortrinn er fjernet. Da bør også sider ved gratisprinsippet kunne fjernes. KFF mener at skolene ikke lenger må være bundet av gratisprinsippet selv om de er bundet av non-profitregler. Elevene må f.eks kunne betale for studieturer og ekskursjoner som er lagt inn i undervisningen og som er kjent på forhånd. Jmfr bl.a folkehøgskolelovgivningen. KFF foreslår derfor et tillegg og en endring i siste ledd slik at hele setningen før siste punktum tas ut og i stedet kan settes følgende inn: Skolene kan også kreve betaling av elevene for studieturer og utgifter til prosjekter som inngår i opplæringen og som er gjort kjent for søkerne til skolen på forhånd. Evt kan dette omtales i merknadene. I fagskoler med tilskudd som er gått over fra privatskoleloven er ikke vi kjent med et tilsvarende gratisprinsipp.»

Utdanningsdirektoratet uttaler at det som et minimum må stilles samme krav til telling av elever, regnskap, budsjett for kapittel 4-skolene som det i dag stilles til skoler godkjent etter privatskoleloven kapittel 6A, og uttaler:

«Når det gjelder studieforbund er forholdet til gjeldende forskrifter berørt. Direktoratet kan ikke se at det samme er tilfelle for kapittel 6A-skolene (benevnt som «diverse skoler».)»

4.5.7.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet viser til at det i høringsforslaget foreslås å videreføre bestemmelsen i privatskoleloven § 6A-8 i ny lov § 23, og at et flertall av høringsinstansene ikke har merknader eller i hovedtrekk støtter forslaget.

Departementet har merket seg KFFs synspunkt om at sider ved gratisprinsippet bør fjernes

og at elevene må kunne betale for studieturer og ekskursjoner som er lagt inn i undervisningen og som er kjent på forhånd. Departementet vil komme nærmere tilbake til en vurdering av dette spørsmålet i forbindelse med ny forskrift til loven, som departementet tar sikte på vil tre i kraft samtidig med kapittel 4 i loven. Forskriften vil bli sendt på alminnelig høring. Departementet foreslår derfor å endre § 23 siste ledd siste setning slik at det fremgår at departementet vil gi nærmere forskrift om adgangen til å ta betaling for opplæringen.

Til Utdanningsdirektoratets uttalelse om at det som et minimum må stilles samme krav til telling av elever, regnskap, budsjett for kapittel 4-skolene som det i dag stilles til skoler godkjent etter privatskoleloven kapittel 6A, vil departementet vise til at det følger av lovforslagets § 23 annet ledd siste setning at departementet kan gi forskrift om dokumentasjon for og om rapportering av elevtall. Videre følger det av lovforslagets § 24 at privatskoleloven § 7-1 om budsjett, regnskap og rapportering også gjelder for skoler godkjent etter kapittel 4.

Når det gjelder omfanget av undervisningen fremgår det av bestemmelsens annet ledd at det er en forutsetning for utbetaling av statstilskudd at skolen gir undervisning som minst svarer til et halvt skoleår. Departementet vil presisere at et halvt skoleår i denne sammenheng tilsvarer 490,5 klokke timer, som er et halvt år ved et yrkesfaglig utdanningsprogram i den offentlige videregående skolen i følge fag- og timefordelingen i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Departementet vil presisere at dette vilkåret følger er en forutsetning for godkjenning av skolen, se også departementets vurderinger og forslag under pkt. 4.5.1.4 og pkt. 4.5.2.4.

Departementet fremmer etter dette forslag til § 23 i samsvar med høringsnotatet, men med den endring som er foreslått ovenfor. Departementet viser ellers til merknadene i kapittel 6.

4.5.8 Andre bestemmelser

4.5.8.1 Gjeldende rett

Privatskoleloven § 6A-7 regulerer hvilke andre bestemmelser i loven som også gjelder for skoler godkjent etter lovens kapittel 6A. Følgende bestemmelser gjelder for disse skolene:

- § 1-1 om formålet med lova
- § 1-2 om verkeområdet
- § 2-2 om krav til verksemda til skolen
- § 2-4 om krav til skoleanlegg og skolemiljø
- § 3-3 tredje ledd om skolegangen, jf. § 6A-6

- § 3-4 om tilpassa opplæring og organisering av elevane i grupper, med unntak av tredje ledd
- § 3-8 om helsetilsyn
- § 3-9 om ordensreglement og liknande
- § 3-11 om rådgiving
- § 4-1 om leiging
- § 5-1 om styret, med unntak av bokstavane a og c
- § 5-2 om styret sine oppgåver, med unntak av bokstavane a og e
- § 5-3 om elevråd, med unntak av første ledd første og annet punktum
- § 7-1 om budsjett, rekneskap og rapportering
- § 7-2 om tilsyn m.m.
- § 7-2a om moglege reaksjonsformer
- § 7-3 om teieplikt
- § 7-4 om opplysningsplikt til barneverntenesta
- § 7-5 om opplysningsplikt til sosialtenesta.

4.5.8.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet la departementet frem forslag om at privatskoleloven § 6A-7 i hovedsak blir videreført i ny lov § 24.

4.5.8.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader eller støtter i hovedtrekk lovforslagets § 24.

Utdanningsdirektoratet bemerker at § 3-8 i privatskoleloven ikke er relevant for denne type skoler.

4.5.8.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet viser til at et flertall av høringsinstansene ikke har merknader eller i hovedtrekk støtter forslaget.

Departementet har merket seg Utdanningsdirektoratets merknad om at § 3-8 i privatskoleloven om helsetilsyn ikke er relevant for skoler godkjent etter kapittel 4 i lovforslaget. Departementet er enig i dette, og foreslår på denne bakgrunn at henvisningen til privatskoleloven § 3-8 tas ut av lovforslagets § 24.

Datatilsynet peker i sin høringsuttalelse blant annet på at bestemmelsen om taushetsplikt i privatskoleloven § 7-3, som i dag gjelder for skoler godkjent etter kap. 6A, ikke er foreslått videreført i høringsnotatet. Departementet vil bemerke at dette beror på en inkurie, og foreslår å endre forslaget til § 24 i tråd med dette.

Departementet fremmer etter dette forslag til § 24 i samsvar med høringsnotatet, men med de endringene som er foreslått ovenfor. Departementet viser ellers til merknadene i kapittel 6.

4.5.9 Tilsyn

4.5.9.1 Gjeldende rett

Privatskoleloven § 7-2 fastsetter:

«Departementet fører tilsyn med skolar godkjende etter denne lova og skal i den samanheng ha tilgjenge til skoleanlegg og dokumentasjon.

Ved opphør av skoledrifta kan departementet i alle tilfelle krevje tilbakeført gjenstående midlar som skriv seg frå det offentlege tilskottet.

Departementet kan gi forskrift som pålegg dei ansvarlege for opplæringsverksemda og dei som mottar opplæring, å gi opplysningar og delta i evalueringar og rapportere om forhold som er av betydning for evaluering av opplæringsverksemda. »

Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre regelen i privatskoleloven § 7-2 i ny lov § 25.

4.5.9.2 Høringsinstansens syn

Samtlige høringsinstanser støtter, eller har ikke merknader til lovforslagets § 25.

4.5.9.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer etter dette forslag til § 25 i samsvar med høringsnotatet. Departementet viser ellers til merknadene i kapittel 6.

4.5.10 Reaksjonsformer

4.5.10.1 Gjeldende rett

Privatskoleloven § 7-2a om mulige reaksjonsformer, lyder:

«Dersom det blir oppdaga forhold i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova eller i strid med føresetnadene for godkjenninga, kan departementet gi pålegg om å rette på forholda.

Departementet kan halde attende tilskottet eller dra godkjenninga attende dersom vilkåra i denne lova, vilkår i forskrifter gitt med heimel i lova eller føresetnadene for godkjenninga ikkje blir fylte. Departementet kan òg krevje attende for mykje utbetalt tilskott, og tilskottsmidlar som er brukte i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova eller i strid med føresetnadene for godkjenninga.

Første og andre ledd gjeld også dersom det er oppdaga forhold i strid med andre lover og forskrifter, og forholdet svekker tilliten til skolen.»

4.5.10.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre privatskoleloven § 7-2a i ny lov § 26.

4.5.10.3 Høringsinstansenes syn

Samtlige høringsinstanser støtter, eller har ikke merknader til lovforslagets § 26.

4.5.10.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet viser til at samtlige av høringsinstansene ikke har merknader eller i hovedtrekk støtter forslaget.

Departementet foreslår å endre ordlyden i § 26 slik at det ikke er tvil om at bestemmelsen kun gjelder kapittel 4 i loven, og ikke omfatter de øvrige kapitlene. Dette innebærer ingen realitetsendring, men er kun en presisering.

Departementet legger etter dette frem forslag i samsvar med høringsnotatet, men med den endring som det er gjort rede for ovenfor. Departementet viser ellers til merknadene i kapittel 6.

4.6 Kapittel 5. Avsluttende bestemmelser

4.6.1 Overgangsbestemmelser

4.6.1.1 Høringsforslaget

Departementet la i høringsnotatet frem slike forslag til lovbestemmelse:

«§ 27 Overgangsordning for studieforbund godkjent etter voksenopplæringsloven

Studieforbund som er godkjent etter lov 28. mai 1976 nr. 35 om voksenopplæring (voksenopplæringsloven) beholder sin godkjenning i 3 år etter at denne loven trer i kraft, jf. § 30.

Departementet kan etter søknad gi særskilt tilskudd til fusjon av studieforbund.»

«§ 28 Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner godkjent etter voksenopplæringsloven

Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter lov 28. mai 1976 nr. 35 om voksenopplæring (voksenopplæringsloven) beholder sin godkjenning etter at denne loven trer i kraft, jf. § 30.»

4.6.1.2 Høringsinstansens syn

Et flertall av høringsinstansene har ikke merknader, eller støtter i hovedtrekk, forslaget.

Voksenopplæringsforbundet uttaler:

«Vi mener det er hensiktsmessig at alle (eksisterende og ev. nye) studieforbund gjennomgår en (ny) godkjenningsrunde, og blir godkjent

etter den nye loven, selv om de er godkjent etter den gamle.

Under forutsetning av at det er snakk om friske midler, er vi også enige i at det må gis ekstra tilskudd til studieforbund som ønsker å fusjonere eller på annen måte restrukturere. Imidlertid mener vi at det legges altfor sterke føringer i retning fusjonering dersom dette kommer med i selve lovteksten, slik det er foreslått i § 27. Vi foreslår derfor at det tas ut.»

4.6.1.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet finner at en overgangsperiode på 3 år for studieforbund som er godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov er hensiktsmessig. Departementet vil vise til at formålet med forslaget til § 27 annet ledd om at departementet etter søknad kan gi særskilt tilskudd til sammenslåing av studieforbund, er å gi økonomiske insentiver til hensiktsmessige sammenslåinger av studieforbund.

Departementet finner det ikke nødvendig å legge frem forslag om en overgangsordning for frittstående fjernundervisningsinstitusjoner (nettskoler). Bakgrunnen for dette er at lovforslaget ikke representerer endringer av betydelig art for disse, blant annet fremmes ikke forslag om at de som er godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov, må søke ny godkjenning etter ny lov.

Departementet foreslår at det tilføyes i forslaget til § 27 at frittstående fjernundervisningsinstitusjoner fra lovens ikrafttredelse betegnes godkjente nettskoler.

Departementet fremmer etter dette forslag til § 27 som i hovedsak samsvarer med forslaget til §§ 27 og 28 i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.6.2 Ikrafttredelse

4.6.2.1 Høringsforslaget

Departementet la i høringsnotatet frem dette forslaget til lovbestemmelse:

«§ 29 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft 1. januar 2010.

Kapittel 4 trer imidlertid i kraft 1. juli 2010.»

4.6.2.2 Departementets vurderinger og forslag

Departementet fremmer forslag til § 28 i samsvar med forslaget til § 29 i høringsbrevet. Departementet viser for øvrig til lovutkastet og merknadene i kapittel 6.

4.6.3 Endringer i andre lover

4.6.3.1 Høringsforslaget

Departementet la i høringsnotatet frem følgende forslag til lovbestemmelse:

«§ 30 Opphevelse av andre lover

Fra det tidspunktet loven trer i kraft, oppheves lov 28. mai 1976 nr. 35 om voksenopplæring (voksenopplæringsloven).»

4.6.3.2 Departementets vurderinger og forslag

Som følge av lovforslaget i proposisjonen, fremmer departementet forslag om at gjeldende voksenopplæringslov oppheves fra det tidspunkt ny lov trer i kraft. Departementet foreslår videre endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringsloven) og lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til stats-tilskot (privatskoleloven).

Departementet viser til lovforslaget og de spesielle merknadene i kapittel 6.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De endringer i de juridiske og økonomiske rammevilkår som følger av lovforslaget når det gjelder studieforbund og nettskoler, kan gjennomføres innenfor nåværende budsjetttramme.

Skoler som 30. juni 2010 er godkjent og i drift etter kap. 6A i privatskoleloven, vil fra 1. juli 2010 bli regulert og motta tilskudd etter kap. 4 i ny lov. Etter forslaget vil de aktuelle skolene få beholde de

samme økonomiske rammebetingelsene i ny lov. Det følger av forslaget til § 17 at departementet etter en samlet vurdering kan godkjenne nye skoler etter kap. 4. Godkjenningsbestemmelsen er dermed ingen rettighetsbestemmelse. Ved vurderingen av om godkjenning skal gis, vil departementet blant annet legge vekt på om det er rom for det i budsjettet.

6 Merknader til de enkelte bestemmelser i lovforslaget

Til § 1

Bestemmelsens første punktum slår fast at formålet med denne loven er å fremme livslang læring ved å legge til rette for organiserte læringsaktiviteter ved siden av det formelle utdanningssystemet. Etter bestemmelsens annet punktum skal loven bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle, og slik fremme den enkeltes utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.

Til § 2

Bestemmelsens første ledd slår fast at loven gjelder godkjenning for statstilskudd for godkjente studieforbund og godkjente nettskoler, og vilkår for slikt tilskudd, jf. kapittel 2 og kapittel 3 i loven.

Bestemmelsens annet ledd fastsetter at loven videre gjelder vilkår for statstilskudd for skoler som 30. juni 2010 er godkjent og i drift etter kapittel 6A i privatskoleloven, jf. kapittel 4 i loven og skoler som blir godkjent etter § 17 annet ledd i denne loven. Skoler som er godkjent etter kap. 6A for oppstart skoleåret 2010/2011, er å anse som i drift 30. juni 2010.

Bestemmelsens tredje ledd fastsetter at Kongen gir forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

Til § 3

Bestemmelsen definerer sentrale begrep i loven.

Bokstav a) definerer «studieforbund» som ideell og demokratisk organisasjon godkjent etter lovens § 5, som utfører oppgaver innenfor voksenopplæring, og som har flere medlemsorganisasjoner.

Bokstav b) definerer «samisk studieforbund» som studieforbund av og blant samer.

Bokstav c) definerer «medlemsorganisasjon i studieforbund» som organisasjon som utfører oppgaver innenfor voksenopplæring, og som er medlem av et studieforbund, jf. § 5 bokstav f.

Bokstav d) definerer «nettskole» som ideell virksomhet godkjent etter lovens § 13 som har fjernundervisning som hovedformål.

Bokstav e) definerer «fjernundervisning» som opplæring ved fjernkommunikasjon hvor lærer og deltager er adskilt i rom eller tid.

Til § 4

Bestemmelsen angir overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet, og må sees i sammenheng med formålsbestemmelsen i § 1. Det følger av bestemmelsen at studieforbundene skal drive sin opplæringsaktivitet på grunnlag av følgende overordnede mål:

Etter bokstav a) skal studieforbundet bidra til å vedlikeholde og styrke demokratiet og legge grunnlag for bærekraftig utvikling ved å engasjere og utvikle aktive medborgere.

Etter bokstav b) skal studieforbundet gjøre det mulig for mennesker å påvirke egen livssituasjon.

Etter bokstav c) skal studieforbundet bekjempe utstøting og bidra til inkludering.

Etter bokstav d) skal studieforbundet bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle og slik møte behov i et samfunn og arbeidsliv i stadig endring.

Etter bokstav e) skal studieforbundet styrke kulturelt mangfold og øke deltagelse i kulturlivet, herunder bidra til overføring av tradisjonskunnskap mellom generasjonene.

Etter bokstav f) skal studieforbundet være en selvstendig arena for læring og et supplement til offentlige utdanningstilbud for voksne.

At målene er overordnede innebærer blant annet at det ikke kreves at hvert studieforbund fullt ut oppfyller samtlige mål.

Til § 5

Bestemmelsen fastsetter vilkår for godkjenning av studieforbund.

Det følger av bestemmelsens første ledd at departementet etter søknad kan godkjenne et studieforbund for tilskudd etter loven. Paragraf 5 er ikke en rettighetsbestemmelse, men angir de vilkår som må være oppfylt for at godkjenning for tilskudd skal kunne gis. Søknad om godkjenning av nytt studieforbund vil i det enkelte tilfelle bli avgjort på bakgrunn av en helhetsvurdering, hvor departementet blant annet vil legge vekt på struk-

turen innenfor godkjente studieforbund. I vurderingen vil departementet også legge vekt på om det er rom for godkjenning av et nytt studieforbund i budsjettet.

Det følger av bestemmelsens annet ledd at et studieforbund, i tillegg til å drive sin opplæringsvirksomhet i samsvar med § 4, må oppfylle angitte vilkår.

Etter annet ledd bokstav a) må det ha opplæring som hovedformål, og ellers ha et ideelt formål.

Etter annet ledd bokstav b) må det ha betegnelsen «studieforbund» i navnet.

Etter annet ledd bokstav c) må det ha en demokratisk oppbygning. Med dette forstås at styret i studieforbundet må være valgt etter vanlige demokratiske prinsipper. Stiftelser, aksjeselskaper og offentlige organer kan ikke godkjennes som studieforbund.

Etter annet ledd bokstav d) må det ha virksomhet over hele landet, herunder en regional organisasjonsmessig forankring. Med «virksomhet over hele landet» forstås at studieforbundet må rapportere virksomhet i minst 15 av landets fylker. Kravet om en regional organisasjonsmessig forankring innebærer at studieforbundet må ha minst ett organisasjonsnivå under sentralledet. Regionalnivået skal dekke alle de fylker der studieforbundet har virksomhet.

Etter annet ledd bokstav e) må studieforbundets kursvirksomhet utgjøre et minimumsnivå. Departementet fastsetter minimumsnivået, samt regler for rapportering, i forskrift.

Etter annet ledd bokstav f) må det ha et minimum antall medlemsorganisasjoner. Departementet fastsetter minimumstallet i forskrift. Opptak av medlemsorganisasjoner i studieforbund er det enkelte studieforbundets eget ansvar.

Bestemmelsens tredje ledd første punktum fastsetter at hva gjelder bestemmelsene i bokstavene d, e og f i annet ledd, fastsetter departementet i forskrift egne krav for samiske studieforbund. Bestemmelsens tredje ledd annet punktum fastsetter at hva gjelder bestemmelsen i bokstav e i annet ledd, fastsetter departementet i forskrift egne krav for politiske partiers studieforbund.

Til § 6

Bestemmelsen har regler om statstilskudd til studieforbund.

Det følger av bestemmelsens første ledd at studieforbund som er godkjent etter § 5 i loven, kan få statstilskudd.

Bestemmelsens annet ledd fastsetter at statstilskuddet består av følgende komponenter:

- a) Grunntilskudd. Grunntilskuddet skal dekke utgifter til pedagogisk utviklingsarbeid, universell tilrettelegging, medarbeiderutvikling mv.
- b) Opplæringstilskudd. Opplæringstilskuddet vil utgjøre hoveddelen av det totale tilskuddet, og fastsettes på grunnlag av studieforbundets innrapporterte opplæringsaktivitet.
- c) Tilretteleggingstilskudd. Tilretteleggingstilskuddet er et tillegg til opplæringstilskuddet, og skal sette studieforbundene i stand til å motvirke hindringer for deltakelse i opplæring. Tilretteleggingstilskuddet fastsettes på grunnlag av innrapportert opplæringsaktivitet med særskilt tilrettelegging i tidligere år.

Bestemmelsens tredje ledd første punktum fastsetter at departementet gir forskrift om kriterier for tilskudd, beregningsregler, rapportering og kontroll.

Bestemmelsens tredje ledd annet punktum bestemmer at departementet i forskrift kan fastsette at andre organisasjoner enn godkjente studieforbund kan få statstilskudd i en overgangsperiode etter at denne loven trer i kraft.

Bestemmelsens fjerde ledd fastsetter at departementet i forskrift fastsetter egne bestemmelser om tilskudd for samiske studieforbund.

Til § 7

Bestemmelsen har regler om gratis bruk av undervisningslokaler.

Bestemmelsens første punktum fastsetter at undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige, etter søknad skal stilles vederlagsfritt til disposisjon for studieforbund og medlemsorganisasjoner ved avholdelse av kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven. Bestemmelsens annet punktum fastsetter at departementet gir nærmere forskrifter.

Til § 8

Bestemmelsen fastsetter at fellesorgan for studieforbund etter søknad få tilskudd til drift, samt til samordningsoppgaver overfor studieforbundene og oppgaver for departementet. Fellesorgan for studieforbund er i dag Voksenopplæringsforbundet (VOFO).

Til § 9

Bestemmelsen fastsetter at betegnelsen studieforbund kan bare benyttes som navn av organisasjoner som er godkjent som studieforbund etter loven, jf. § 5. Betegnelsen kan også brukes av studieforbund som er godkjent etter gjeldende vok-

senopplæringslov innenfor den overgangsordningen som følger av § 27 i lovforslaget.

Til § 10

Bestemmelsens første punktum slår fast at delta- gere på kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven skal ha dokumentasjon på gjennomført opplæring. Bestemmelsens annet punktum fastsetter at departementet gir nærmere forskrifter.

Til § 11

Bestemmelsen fastsetter at departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under kapittel 2, og at departementet i den sammenheng skal ha tilgang til relevant dokumentasjon. Departementets tilsyn vil være knyttet til forvaltningen av statstilskuddet, det vil si å kontrollere om forutsetningene for tilskudd slik disse følger av lov, forskrift og godkjenningvilkår, er oppfylt.

Til § 12

Bestemmelsen har regler om reaksjonsformer.

Første ledd fastsetter at departementet kan gi pålegg om å rette på forholdet dersom det oppdages forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjenningen.

Annet ledd fastsetter at departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Leddet fastsetter videre at departementet kan kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.

Til § 13

Bestemmelsen fastsetter vilkår for godkjenning av nettskoler og overordnede mål for nettskolenes virksomhet.

Bestemmelsens første ledd fastsetter at departementet etter søknad kan godkjenne en nettskole for tilskudd etter loven. Bestemmelsen er ingen rettighetsbestemmelse, men angir de vilkår som må være oppfylt for at godkjenning for tilskudd skal kunne gis. Ved vurderingen av om godkjenning skal gis vil departementet også legge vekt på om det er rom for det i budsjettet.

Bestemmelsens annet ledd fastsetter at vilkårene for godkjenning etter første ledd er at nettskolen har et ideelt formål, og at den har fjernunder-

visning som hovedformål. En nettskole som er eid av eller er en del av en offentlig (utdannings-) institusjon eller organisasjon, kan ikke godkjennes.

Bestemmelsens tredje ledd fastsetter at en godkjent nettskole skal drive på grunnlag av følgende overordnede mål:

Etter bokstav a) skal den utvikle fjernundervisning som opplæringsmetode.

Etter bokstav b) skal den gi tilgang til fleksibel og kvalitetssikret opplæring for å møte den enkeltes behov i samfunns- og arbeidsliv.

Etter bokstav c) skal den utvikle opplæringstilbud tilrettelagt for den enkelte ut fra forutsetninger og behov.

Til § 14

Bestemmelsen har regler om tilskudd til nettskoler

Nettskoler som er godkjent etter § 13 i loven, og fellesorgan for disse, kan få statstilskudd til utvikling av undervisningsløsninger og læringsressurser, og til drift av fellesorgan.

Fellesorgan for nettskoler er i dag Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning.

Bestemmelsens annet ledd fastsetter at departementet kan gi forskrift om kriterier for tilskudd, behandling av tilskuddssøknader, rapportering og kontroll.

Til § 15

Bestemmelsen fastsetter at departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under kapittel 3, og at departementet i den sammenheng skal ha tilgang til relevant dokumentasjon. Departementets tilsyn vil være knyttet til forvaltningen av statstilskuddet, det vil si å kontrollere om forutsetningene for tilskudd slik disse følger av lov, forskrift og godkjenningvilkår, er oppfylt.

Til § 16

Bestemmelsen har regler om reaksjonsformer.

Første ledd fastsetter at departementet kan gi pålegg om å rette på forholdet dersom det oppdages forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjenningen.

Annet ledd fastsetter at departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Leddet fastsetter videre at departementet kan kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven, forskrifter gitt i

medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.

Til § 17

Bestemmelsen har regler om godkjenning av skoler etter kapittel 4.

Første ledd fastsetter at skoler som 30. juni 2010 er godkjent og i drift etter kapittel 6A i privatskoleloven, har rett til statstilskudd og til å drive virksomhet etter kapittel 4. Det vises også til merkningen til § 2 annet ledd.

Annet ledd fastsetter at departementet på grunnlag av søknad etter en samlet vurdering kan godkjenne driftsendringer og nye skoler etter kapittel 4. Godkjenningen faller bort dersom ikke skolen starter opp sin virksomhet i løpet av tre skoleår etter at godkjenningen er gitt. Det samme gjelder dersom driften etter loven blir nedlagt.

Tredje ledd fastsetter at departementet i forskrift kan fastsette frister i forbindelse med søknad om godkjenning av driftsendringer og nye skoler.

Fjerde ledd fastsetter at reglene i dette kapitlet ikke gjelder fjernundervisning og kjøp av opplæringstjenester.

Til § 18

Bestemmelsen har regler om krav til innhold og vurdering i opplæringen.

Første ledd fastsetter at skolen skal drive etter læreplaner godkjent av departementet. Det må gå frem av planene hvilke vurderingsformer og dokumentasjon skolen skal benytte. Skolen skal ha læreplaner som er på nivå over grunnskoleopplæring. Opplæringen skal være på norsk eller samisk. Dersom særlige grunner tilsier det, kan en skole, helt eller delvis, få godkjent annet undervisningsspråk enn norsk og samisk.

Annet ledd fastsetter at departementet kan gi forskrift om vurdering av elever, klage på vurdering, eksamen og dokumentasjon.

Tredje ledd fastsetter at departementet kan gi forskrift om et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Til § 19

Bestemmelsen har regler om inntak av elever.

Første ledd fastsetter at skolene skal ha hele landet som inntaksområde.

Annet ledd fastsetter at skolene skal ha et inntaksreglement som viser prioriteringen av søkere dersom søkningen til skolen er større enn skolens kapasitet. Skolen kan i inntaksreglementet sette vilkår for inntak til skolen. Regler for prioritering av søkere og vilkår for inntak må være begrunnet

ut fra saklige hensyn. Skolen avgjør i samsvar med reglementet hvilke av søkerne som skal tas inn.

Tredje ledd fastsetter at forvaltningsloven gjelder ved avgjørelse etter disse reglene. Avgjørelse om inntak er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2. Departementet er klageinstans.

Til § 20

Bestemmelsen har regler om kompetansekrav til undervisningspersonalet.

Første ledd bestemmer at styret fastsetter krav til kompetanse, med mindre departementet i det enkelte tilfellet fastsetter noe annet.

Annet ledd fastsetter at dersom det ikke er søkere som fyller kompetansekravene etter første ledd, kan andre ansettes midlertidig. Med mindre det er avtalt en kortere ansettelsesperiode, skal ansettelsen vare til og med 31. juli.

Tredje ledd fastsetter at arbeidsmiljøloven §§ 13-3 og 13-4 og diskrimineringsloven §§ 4 og 7 gjelder ved ansettelse.

Til § 21

Bestemmelsen bestemmer at styret fastsetter de ansattes lønns- og arbeidsvilkår.

Til § 22

Bestemmelsen har regler om bortvisning.

Første ledd fastsetter at skolen i ordensreglementet kan fastsette at elever som alvorlig eller flere ganger bryter reglementet, kan bortvises fra undervisningen. Elever kan bortvises i inntil fem dager. Daglig leder ved skolen vedtar bortvising etter å ha rådført seg med elevens lærere.

Annet ledd fastsetter at når en elev over tid har vist en opptreden som i alvorlig grad går ut over orden og arbeidsro på skolen, eller når en elev alvorlig forsømmer sine plikter, kan eleven etter vedtak av styret bortvises fra resten av det kurset eleven er tatt inn på.

Tredje ledd fastslår at skolen skal vurdere andre hjelpe- eller refsingstiltak før det blir gjort vedtak om bortvising,

Fjerde ledd bestemmer at forvaltningsloven gjelder ved vedtak etter denne paragraf. Avgjørelse om bortvisning er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2. Departementet er klageinstans.

Til § 23

Bestemmelsen har regler om offentlige tilskudd, skolepenger mv.

Første ledd fastsetter at alt offentlig tilskudd og skolepenger for elevene skal komme elevene til

gode. Dette innebærer blant annet at skolen ikke kan

a) gi utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eierne eller deres nærstående, verken når skolen er i drift eller når driften blir nedlagt

b) pådra seg kostnader i form av leieutgifter for eiendom eller lokale som tilhører skolens eiere eller deres nærstående, eller på annen måte pådra seg kostnader som kan innebære at alle offentlige tilskudd eller eiendeler fra elevene ikke kommer elevene til gode. Første ledd siste punktum fastsetter at departementet kan gi nærmere forskrift om forbud mot utbytte eller annen overføring som nevnt i bokstav a.

Annet ledd fastsetter at skolene får statstilskudd til godkjent opplæring. Skolene får dekket 75 prosent av de driftsutgiftene som kommer inn under tilskuddsgrunnlaget ved statstilskudd. Tilskuddet blir regnet ut fra en normalsats. Forutsetningen er at elevene får undervisning som minst tilsvarer til et halvt skoleår. Departementet kan gi forskrift om dokumentasjon for og om rapportering av elevtall.

Tredje ledd fastsetter at skolene kan kreve inn skolepenger. Styret fastsetter størrelsen på skolepengene. Skolepengene kan utgjøre inntil 25 prosent av tilskuddsgrunnlaget, med et beløp fastsatt av departementet i tillegg for dekning av utgifter til husleie eller kapitalkostnader. Departementet kan i særlige tilfeller gjøre tidsavgrenset unntak fra kravet.

Fjerde ledd fastsetter at skolene kan pålegge elevene å holde seg med undervisningsmateriell og utstyr til eget bruk som opplæringen normalt gjør det nødvendig å ha, og de kan kreve betaling fra elevene for utgifter til å kopiere slikt materiell. Skolene kan ikke kreve noen form for betaling for opplæringen fra elever eller foreldre utover det som følger av denne bestemmelsen.

Til § 24

Bestemmelsen fastsetter at nærmere angitte bestemmelser i privatskoleloven gjelder så langt de passer for skoler etter kapittel 4.

Til § 25

Bestemmelsen har regler om tilsyn.

Første ledd fastsetter at departementet fører tilsyn med skoler som driver sin virksomhet etter kapittel 4, og i den sammenheng skal ha tilgang til skoleanlegg og dokumentasjon.

Annet ledd fastsetter at ved opphør av skoledriften kan departementet i alle tilfeller kreve tilbake-

ført gjenstående midler som skriver seg fra det offentlige tilskuddet.

Tredje ledd bestemmer at departementet kan gi forskrift som pålegger de ansvarlige for opplæringsvirksomheten og de som får opplæring, å gi opplysninger og delta i evalueringer og rapportere om forhold som er av betydning for evaluering av opplæringsvirksomheten.

Til § 26

Bestemmelsen har regler om reaksjonsformer.

Første ledd fastsetter at dersom det blir oppdaget forhold i strid med kapittel 4, med forskrifter gitt i medhold av kapittel 4 eller med forutsetningene for godkjenningen, kan departementet gi pålegg om å rette på forholdet.

Annet ledd fastsetter at departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i kapittel 4, vilkår i forskrifter gitt i medhold av kapittel 4 eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Departementet kan også kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med kapittel 4, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.

Tredje ledd fastsetter at første og annet ledd også gjelder dersom det er oppdaget forhold i strid med andre lover og forskrifter, og forholdet svekker tilliten til skolen.

Til § 27

Bestemmelsen fastsetter overgangsregler.

Første ledd første punktum fastsetter at studieforbund som er godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov, beholder sin godkjenning i 3 år etter at denne loven har trådt i kraft. Innen utløpet av denne overgangsperioden må de aktuelle studieforbundene få godkjenning for tilskudd etter loven her, jf. § 5. Første ledd annet punktum fastsetter at departementet etter søknad kan gi særskilt tilskudd til sammenslåing av studieforbund. Formålet med bestemmelsen er å gi økonomisk insentiver til hensiktsmessige sammenslåinger av studieforbund.

Annet ledd fastsetter at frittstående fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter gjeldende voksenopplæringslov, skal betegnes godkjente nettskoler etter at denne loven trer i kraft, jf. § 31, men for øvrig beholder sin godkjenning.

Til § 28

Bestemmelsen fastsetter at loven trer i kraft 1. januar 2010, med unntak av kapittel 4 som trer i kraft 1. juli 2010. Sistnevnte beror på at privatskole-

loven kap. 6A oppheves fra samme dato, jf. privatskoleloven § 8-2.

Kunnskapsdepartementet

tilrår:

Til § 29

Bestemmelsen fastsetter at voksenopplæringsloven av 1976 oppheves fra det tidspunkt loven trer i kraft. Bestemmelsen fastsetter videre endringer i opplæringsloven og privatskoleloven som følge av lovforslaget.

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om voksenopplæring (voksenopplæringsloven).

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om voksenopplæring (voksenopplæringsloven) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om voksenopplæring (voksenopplæringsloven)

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1 Formål

Formålet med denne loven er å fremme livslang læring ved å legge til rette for organiserte læringsaktiviteter ved siden av det formelle utdanningssystemet. Loven skal bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle, og slik fremme den enkeltes utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder godkjenning for statstilskudd for godkjente studieforbund og godkjente nettskoler, og vilkår for slikt tilskudd, jf. kapittel 2 og kapittel 3 i loven.

Loven gjelder videre vilkår for statstilskudd for skoler som 30. juni 2010 er godkjent og i drift etter kapittel 6A i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova), jf. kapittel 4 i loven og skoler som blir godkjent etter § 17 annet ledd i denne loven.

Kongen gir forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3 Definisjoner

I denne loven menes med:

- a) *Studieforbund*: ideell og demokratisk organisasjon godkjent etter lovens § 5, som utfører oppgaver innenfor voksenopplæring, og som har flere medlemsorganisasjoner.
- b) *Samisk studieforbund*: studieforbund av og blant samer.
- c) *Medlemsorganisasjon i studieforbund*: organisasjon som utfører oppgaver innenfor voksenopplæring, og som er medlem av et studieforbund, jf. § 5 bokstav f.
- d) *Nettskole*: ideell virksomhet godkjent etter lovens § 13 som har fjernundervisning som hovedformål.
- e) *Fjernundervisning*: opplæring ved fjernkommunikasjon hvor lærer og deltager er adskilt i rom eller tid.

Kapittel 2. Studieforbund

§ 4 Overordnede mål for studieforbundenes opplæringsaktivitet

Studieforbundene skal drive sin opplæringsaktivitet på grunnlag av følgende overordnede mål:

- a) Å bidra til å vedlikeholde og styrke demokratiet og legge grunnlag for bærekraftig utvikling ved å engasjere og utvikle aktive medborgere.
- b) Å gjøre det mulig for mennesker å påvirke egen livssituasjon.
- c) Å bekjempe utstøting og bidra til inkludering.
- d) Å bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle og slik møte behov i et samfunn og arbeidsliv i stadig endring.
- e) Å styrke kulturelt mangfold og øke deltagelse i kulturlivet.
- f) Å være en selvstendig arena for læring og et supplement til offentlige utdanningstilbud for voksne.

§ 5 Godkjenning av studieforbund

Departementet kan etter søknad godkjenne et studieforbund for tilskudd etter loven.

I tillegg til å drive sin opplæringsvirksomhet i samsvar med § 4, må et studieforbund oppfylle følgende vilkår:

- a) Det må ha opplæring som hovedformål, og ellers ha et ideelt formål.
- b) Det må ha betegnelsen «studieforbund» i navnet.
- c) Det må ha en demokratisk oppbygning.
- d) Det må ha virksomhet over hele landet, herunder en regional organisasjonsmessig forankring.
- e) Studieforbundets kursvirksomhet må utgjøre et minimumsnivå. Departementet fastsetter minimumsnivået, samt regler for rapportering, i forskrift.
- f) Studieforbundet må ha et minimum antall medlemsorganisasjoner. Departementet fastsetter minimumstallet i forskrift.

Hva gjelder bestemmelsene i bokstavene d, e og f i annet ledd, fastsetter departementet i forskrift egne krav for samiske studieforbund. Hva

gjelder bestemmelsen i bokstav e i annet ledd, fastsetter departementet i forskrift egne krav for politiske partiers studieforbund.

§ 6 Modell for statstilskudd til studieforbund

Studieforbund som er godkjent etter § 5 i loven, kan få statstilskudd.

Statstilskuddet består av følgende komponenter:

- a) Grunntilskudd.
- b) Opplæringstilskudd.
- c) Tilretteleggingstilskudd.

Departementet gir forskrift om kriterier for tilskudd, beregningsregler, rapportering og kontroll. Departementet kan i forskrift fastsette at andre organisasjoner enn godkjente studieforbund kan få statstilskudd i en overgangsperiode etter at denne loven trer i kraft.

Departementet fastsetter i forskrift egne bestemmelser om tilskudd for samiske studieforbund.

§ 7 Gratis bruk av undervisningslokaler

Undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige, skal etter søknad stilles vederlagsfritt til disposisjon for studieforbund og medlemsorganisasjoner ved avholdelse av kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven. Departementet gir nærmere forskrifter.

§ 8 Fellesorgan for studieforbund

Fellesorgan for studieforbund kan etter søknad få tilskudd til drift, samt til samordningsoppgaver overfor studieforbundene og oppgaver for departementet.

§ 9 Beskyttelse av betegnelsen studieforbund

Betegnelsen studieforbund kan bare benyttes som navn av organisasjoner som er godkjent som studieforbund etter loven, jf. § 5.

§ 10 Dokumentasjon på gjennomført opplæring

Deltagere på kurs med tilskudd etter kapittel 2 i loven skal ha dokumentasjon på gjennomført opplæring. Departementet gir nærmere forskrifter.

§ 11 Tilsyn og kontroll

Departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under dette kapittel, og skal i den sammenheng ha tilgang til relevant dokumentasjon.

§ 12 Reaksjonsformer

Dersom det blir oppdaget forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjenningen, kan departementet gi pålegg om å rette på forholdet.

Departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Departementet kan også kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.

Kapittel 3. Nettskoler

§ 13. Godkjenning av nettskoler

Departementet kan etter søknad godkjenne en nettskole for tilskudd etter loven.

Vilkårene for godkjenning etter første ledd er at nettskolen har et ideelt formål, og at den har fjernundervisning som hovedformål.

En godkjent nettskole skal drive på grunnlag av følgende overordnede mål:

- a) Å utvikle fjernundervisning som opplæringsmetode.
- b) Å gi tilgang til fleksibel og kvalitetssikret opplæring for å møte den enkeltes behov i samfunns- og arbeidsliv.
- c) Å utvikle opplæringstilbud tilrettelagt for den enkelte ut fra forutsetninger og behov.

§ 14. Tilskudd til nettskoler

Nettskoler som er godkjent etter § 13 i loven, og fellesorgan for disse, kan få statstilskudd til utvikling av undervisningsløsninger og læringsressurser, og til drift av fellesorgan.

Departementet kan gi forskrift om kriterier for tilskudd, behandling av tilskuddssøknader, rapportering og kontroll.

§ 15 Tilsyn og kontroll

Departementet fører tilsyn og kontroll med virksomhet som hører under dette kapittel, og skal i den sammenheng ha tilgang til relevant dokumentasjon.

§ 16 Reaksjonsformer

Dersom det blir oppdaget forhold i strid med loven, med forskrifter gitt i medhold av loven eller med forutsetningene for godkjenningen, kan departementet gi pålegg om å rette på forholdet.

Departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vil-

kår i loven, vilkår i forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Departementet kan også kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.

Kapittel 4. Diverse skoler

§ 17 Godkjenning av skoler

Skoler som 30. juni 2010 er godkjent og i drift etter kapittel 6A i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskoleloven), har rett til statstilskudd og til å drive virksomhet etter dette kapitlet.

Departementet kan på grunnlag av søknad etter en samlet vurdering godkjenne driftsendringer og nye skoler etter dette kapitlet. Godkjenningen faller bort dersom ikke skolen starter opp sin virksomhet i løpet av tre skoleår etter at godkjenningen er gitt. Det samme gjelder dersom driften etter loven blir nedlagt.

Departementet kan i forskrift fastsette frister i forbindelse med søknad om godkjenning av driftsendringer og nye skoler.

Reglene i dette kapitlet gjelder ikke fjernundervisning og kjøp av opplæringstjenester.

§ 18 Krav til innhold og vurdering i opplæringen

Skolen skal drive etter læreplaner godkjent av departementet. Det må gå frem av planene hvilke vurderingsformer og dokumentasjon skolen skal benytte. Skolen skal ha læreplaner som er på nivå over grunnskoleopplæring. Opplæringen skal være på norsk eller samisk. Dersom særlige grunner tilsier det kan en skole, helt eller delvis, få godkjent annet undervisningsspråk enn norsk og samisk.

Departementet kan gi forskrift om vurdering av elever, klage på vurdering, eksamen og dokumentasjon.

Departementet kan gi forskrift om et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

§ 19 Inntak av elever

Skolene skal ha hele landet som inntaksområde.

Skolene skal ha et inntaksreglement som viser prioriteringen av søkere, dersom søkningen til skolen er større enn skolens kapasitet. Skolen kan i inntaksreglementet sette vilkår for inntak til skolen. Regler for prioritering av søkere og vilkår for inntak må være begrunnet ut fra saklige hensyn. Skolen avgjør i samsvar med reglementet hvilke av søkerne som skal tas inn.

Ved avgjørelse etter disse reglene gjelder forvaltningsloven. Avgjørelse om inntak er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2. Departementet er klageinstans.

§ 20 Kompetansekrav til undervisningspersonalet

Styret fastsetter krav til kompetanse, med mindre departementet i det enkelte tilfellet fastsetter noe annet.

Dersom det ikke er søkere som fyller kompetansekravene etter første ledd, kan andre ansettes midlertidig. Med mindre det er avtalt en kortere ansettelsesperiode, skal ansettelsen vare til og med 31. juli.

Ved ansettelse gjelder arbeidsmiljøloven §§ 13-3 og 13-4 og diskrimineringsloven §§ 4 og 7.

§ 21 Lønns- og arbeidsvilkår

Styret fastsetter de ansattes lønns- og arbeidsvilkår.

§ 22 Bortvisning

Skolen kan i ordensreglementet fastsette at elever som alvorlig eller flere ganger bryter reglementet, kan bortvises fra undervisningen. Elever kan bortvises i inntil fem dager. Daglig leder ved skolen vedtar bortvisning etter å ha rådført seg med elevens lærere.

Når en elev over tid har vist en opptreden som i alvorlig grad går ut over orden og arbeidsro på skolen, eller når en elev alvorlig forsømmer sine plikter, kan eleven etter vedtak av styret bortvises fra resten av det kurset eleven er tatt inn på.

Før det blir gjort vedtak om bortvisning, skal skolen vurdere andre hjelpe- eller refsingstiltak.

Forvaltningsloven gjelder ved vedtak etter denne paragraf. Avgjørelse om bortvisning er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2. Departementet er klageinstans.

§ 23 Offentlige tilskudd, skolepenger mv.

Alt offentlig tilskudd og skolepenger for elevene skal komme elevene til gode. Dette innebærer blant annet at skolen ikke kan

- a) gi utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eierne eller deres nærstående, verken når skolen er i drift eller når driften blir nedlagt
- b) pådra seg kostnader i form av leieutgifter for eiendom eller lokale som tilhører skolens eiere eller deres nærstående, eller på annen måte pådra seg kostnader som kan innebære at alle offentlige tilskudd eller eiendeler fra elevene ikke kommer elevene til gode.

Departementet kan gi nærmere forskrift om forbud mot utbytte eller annen overføring som nevnt i bokstav a.

Skolene får statstilskudd til godkjent opplæring. Skolene får dekket 75 prosent av de driftsutgiftene som kommer inn under tilskuddsgrunnlaget ved statstilskudd. Tilskuddet blir regnet ut fra en normalsats. Forutsetningen er at elevene får undervisning som minst tilsvarer til et halvt skoleår. Departementet kan gi forskrift om dokumentasjon for og om rapportering av elevtall.

Skolene kan kreve inn skolepenger. Styret fastsetter størrelsen på skolepengene. Skolepengene kan utgjøre inntil 25 prosent av tilskuddsgrunnlaget, med et beløp fastsatt av departementet i tillegg for dekning av utgifter til husleie eller kapitalkostnader. Departementet kan i særlige tilfeller gjøre tidsavgrenset unntak fra kravet.

Skolene kan pålegge elevene å holde seg med undervisningsmateriell og utstyr til eget bruk som opplæringen normalt gjør det nødvendig å ha, og de kan kreve betaling fra elevene for utgifter til å kopiere slikt materiell. Skolene kan ikke kreve noen form for betaling for opplæringen fra elever eller foreldre utover det som følger av denne bestemmelsen.

§ 24 Andre bestemmelser

Følgende bestemmelser i privatskoleloven gjelder så langt de passer for skoler etter kapittel 4:

- § 2-2 om krav til virksomheten til skolen
- § 2-4 om krav til skoleanlegg og skolemiljø
- § 3-3 tredje ledd om skolegangen
- § 3-4 om tilpasset opplæring og organisering av elevene i grupper, med unntak av tredje ledd
- § 3-9 om ordensreglement og lignende
- § 4-1 om ledelse
- § 5-1 om styret, med unntak av bokstavene a) og c)
- § 5-2 om styrets oppgaver, med unntak av bokstavene a) og e)
- § 5-3 om elevråd, med unntak av første ledd første og annet punktum
- § 7-1 om budsjett, regnskap og rapportering
- § 7-3 om taushetsplikt

§ 25 Tilsyn

Departementet fører tilsyn med skoler som driver sin virksomhet etter dette kapitlet og skal i den sammenheng ha tilgang til skoleanlegg og dokumentasjon.

Ved opphør av skoledriften kan departementet i alle tilfeller kreve tilbakeført gjenstående midler som skriver seg fra det offentlige tilskuddet.

Departementet kan gi forskrift som pålegger de ansvarlige for opplæringsvirksomheten og de som får opplæring, å gi opplysninger og delta i evalueringer og rapportere om forhold som er av betydning for evaluering av opplæringsvirksomheten.

§ 26 Reaksjonsformer

Dersom det blir oppdaget forhold i strid med dette kapitlet, med forskrifter gitt i medhold av dette kapitlet eller med forutsetningene for godkjenningen, kan departementet gi pålegg om å rette på forholdet.

Departementet kan holde tilbake statstilskuddet eller trekke tilbake godkjenningen dersom vilkår i dette kapitlet, vilkår i forskrifter gitt i medhold av dette kapitlet eller forutsetningene for godkjenningen ikke blir oppfylt. Departementet kan også kreve tilbake for mye utbetalt tilskudd, og tilskuddsmidler som er brukt i strid med dette kapitlet, forskrifter gitt i medhold av loven eller forutsetningene for godkjenningen.

Første og annet ledd gjelder også dersom det er oppdaget forhold i strid med andre lover og forskrifter, og forholdet svekker tilliten til skolen.

Kapittel 5. Avsluttende bestemmelser

§ 27 Overgangsbestemmelser

Studieforbund som er godkjent etter lov 28. mai 1976 nr. 35 om voksenopplæring (voksenopplæringsloven), beholder sin godkjenning i 3 år etter at denne loven trer i kraft, jf. § 31. Departementet kan etter søknad gi særskilt tilskudd til sammenlåing av studieforbund.

Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner som er godkjent etter lov 28. mai 1976 nr. 35 om voksenopplæring (voksenopplæringsloven), skal betegnes godkjente nettskoler etter at denne loven trer i kraft, jf. § 31, men beholder for øvrig sin godkjenning.

§ 28 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft 1. januar 2010.
Kapittel 4 trer i kraft 1. juli 2010.

§ 29 Endringer i andre lover

Fra det tidspunkt loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i annen lovgivning:

- 1) Lov 28. mai 1976 nr. 35 om voksenopplæring oppheves.
- 2) I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa skal § 4A-4 annet ledd lyde:

Kommunen og fylkeskommunen kan nytte studieforbund, *godkjente nettskolar* og andre som gir tilbud om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring for å oppfylle plikta til å gi opplæring til vaksne.

3) I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot gjøres følgende endringer:

§ 1-2a annet ledd skal lyde:

Lova gjeld ikkje skolar som er omfatta av folkehøgskoleloven, fagskoleloven, *voksenopplæringsloven* eller skolar som driv verksemda si etter opplæringslova § 2-12. Lova gjeld heller ikkje skolar som blir drivne av politiske grupper eller parti på parti-politisk grunnlag.

§ 6-1 femte ledd siste punktum oppheves.

